

Kadernota 2020

Corsa nummer: 19bij06590

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	2
2. Beleidsmatig kader	3
3. Financieel kader	
3.1 Algemeen	8
3.2 Opbouw financieel kader	9
3.3 Ontwikkeling personeelsbudget	10

Bijlagen

I-A Geactualiseerd PNL 2020-2023 uit Programmabegroting 2019	12
I-B Nieuwe PNL-posten 2020-2023 met toelichting	15
II Meerjarenraming 2020-2023	29
III Prognose Algemene Reserve	33
IV Voorwaarden voor inzet surplus Algemene Reserve	34

1. Voorwoord

Hierbij presenteert het college uw Raad de Kadernota 2020.

Dit is een belangrijk document omdat de raad hiermee de beleidsmatige en financiële kaders vaststelt voor de komende begrotingsperiode 2020-2023. Een moment van integrale afweging tussen wensen en ambities versus beschikbare middelen.

Onze ambities en voornemens voor de komende jaren hebben we ontleend aan het Coalitieprogramma 2018-2022 'Overbetuwe in bloei'. Voortvloeiend uit dit coalitieprogramma hebben wij in deze Kadernota onze ambities en beleidsvoornemens voor het komende begrotingsjaar op hoofdlijnen uiteengezet. Aan de hand van deze kaders zullen we de geplande activiteiten verder uitwerken in de Programmabegroting 2020 die wij in november van dit jaar aan uw Raad zullen voorleggen.

Vanuit goed rentmeesterschap zorgen we voor solide en toekomstbestendige gemeentefinanciën. Ook in Overbetuwe worden we geconfronteerd met groeiende uitgaven op jeugdzorg. Dit zorgt voor druk op onze begroting. In de komende jaren zetten we hiervoor een substantieel deel van onze algemene reserve in. Naast de implementatie van Overbetuwe Samen zullen we verder investeren in voorliggende voorzieningen en samenwerking met ketenpartners om grip te krijgen op de groeiende uitgaven op het gebied van jeugdzorg.

Het Rijk heeft recentelijk (27 mei jl.) bericht dat het in de (rijks)Voorjaarsnota extra middelen beschikbaar stelt voor jeugdzorg. Gemeenten krijgen in 2019 € 420 miljoen, in 2020 € 300 miljoen en in 2021 € 300 miljoen. Helaas komt het Rijk de gemeenten niet structureel tegemoet. Wel is het kabinet bereid tot een nader onafhankelijk onderzoek naar de volume- en uitgavenontwikkeling in de periode 2015-2019, dat in het najaar van 2020 moet zijn afgerond.

Wij kunnen u voor de periode 2020 tot en met 2023 jaarlijks positieve begrotingssaldi presenteren oplopend naar € 1,3 miljoen in 2023. Hiermee geven wij invulling aan het door u vastgestelde streven van een gemiddeld structureel begrotingsoverschot van € 1 miljoen.

Op basis van deze kaderstelling gaan wij graag op 2 juli a.s. met u in gesprek over onze gezamenlijke ambities, prioriteiten en ontwikkelingen versus beschikbare financiële middelen.

Met deze kadernota nodigen wij uw Raad uit om samen verder vorm te geven aan onze bloeiende gemeente "waar het goed leven" is.

Namens het college,

Patricia Hoytink-Roubos,
Burgemeester van Overbetuwe

2. Beleidsmatig kader

In dit hoofdstuk verwoorden wij op hoofdlijnen de beleidsvoornemens voor het komende jaar 2020.

Daarbij zetten wij de lijn voort die we de afgelopen periode hebben ingezet: samen vorm geven aan een Overbetuwe 'waar het goed leven is' (wonen, werken, recreëren).

Concreet betekent dit dat we ons blijven inzetten om verbeteringen te realiseren in de leefomgeving, het bevorderen van fysieke en sociale verbindingen, het leveren van passende zorg aan inwoners die dat nodig hebben en het bewaken van de identiteit. Burgerparticipatie en raadsparticipatie staan hierbij hoog op onze agenda.

Programma's

In het Coalitieprogramma 2018-2022 'Overbetuwe in bloei' hebben we een voorzet gegeven om de gemeentelijke ambities uit te werken naar 10 thema's t.b.v. uitvoering in de periode tot en met 2022.

Deze ambities hebben wij vervolgens verder uitgewerkt in de 'Uitvoeringsagenda 2018-2022'.

De financiële vertaling daarvan voor het komende begrotingsjaar 2020 (en periode 2021-2023) geven we een plek in de 10 programma's in de Programmabegroting 2020. Hieronder lichten we onze beleidsvoornemens per programma in het kort toe.

1. Openbare orde en veiligheid

De basis voor het huidige veiligheidsbeleid ligt vast in de Nota Integrale Veiligheid (IV). In de raadsvergadering van 16 april 2019 is besloten de looptijd van deze nota met één jaar te verlengen (tot 2020). Op dit moment zijn we in gesprek met de raad over de prioriteiten in het veiligheidsbeleid 2020-2023. Bij de vaststelling van het nieuwe beleid wordt tevens duidelijk of aanpassing van het budget IV en/of de formatie noodzakelijk is.

We werken structureel aan een veilige samenleving waarbij het accent ligt op preventie en het weerbaar maken van onze inwoners en ondernemers. Preventie-activiteiten maken ook deel uit van de aanpak van ondermijning. Uitvoering van deze activiteiten en de overige acties, die genoemd zijn in het Plan van Aanpak Ondermijning, zijn niet mogelijk binnen de huidige formatie.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

We zetten in op een compleet, samenhangend en veilig verkeers- en vervoersnetwerk met ruimte voor alle vervoerswijzen, keuzevrijheid voor de reizigers die aansluit bij de behoefte en het oppakken van innovatieve oplossingen.

We geven verder uitvoering aan de fietsagenda uit de fietsnota "Overbetuwe fietst verder". Ook de verbetering van de stationsomgeving Zetten-Andelst zal verder worden uitgewerkt en met een toegezegde bijdrage van de provincie tot ontwikkeling komen.

In regionaal verband pakken we de bovengemeentelijke knelpunten in het verkeers- en vervoersnetwerk op. Er is een regionale bereikbaarheidsaanpak voor de regio Arnhem-Nijmegen opgesteld. Deze wordt verder uitgewerkt in een regionale ambitie. De verdere vertaling hiervan zal in 2020 zijn beslag krijgen.

In de werkconferentie Duurzaamheid is duurzame mobiliteit een belangrijk thema. De resultaten zullen een vertaling krijgen in de komende jaren. Zowel op het gebied van gebruik van duurzame vervoermiddelen als het optimaal houden van de verbindingen tussen onze kernen. Ook voor de inwoners die minder mobiel zijn of worden.

3. Economische zaken

Wij werken nauw samen met ondernemers om te komen tot een sterk vestigingsklimaat. Kansen en problemen worden gezamenlijk opgepakt. De ambitie is om deze samenwerking verder uit te bouwen. Gemeente Overbetuwe staat al jarenlang bekend als een ondernemersvriendelijke gemeente. De ambitie is om dit minimaal te behouden en vooral verder te versterken zodat ondernemers zich optimaal op hun ondernemerschap kunnen richten.

Wij zetten daarom de komende jaren in op 3 speerpunten:

1. Ondernemersvriendelijke dienstverlening:

Voor de vestiging van bedrijven en vragen van het bedrijfsleven zoeken wij naar maatwerk oplossingen en denken mee met de ondernemers. We zetten maximaal in op lokaal ondernemerschap en stimuleren startende ondernemers.

2. Samenwerking:

In de regio en lokaal zoeken wij de samenwerking om te zorgen dat er een sterk

ondernemersklimaat is in Overbetuwe. Dit betekent met omliggende gemeenten gezamenlijk de regio promoten. Binnen onze eigen gemeente pakken we samen met ondernemersnetwerken diverse projecten op.

3. Sterke en vitale werklocaties:

We vinden het eveneens van belang dat de gemiddelde hoge kwaliteit van onze werklocaties (bedrijventerreinen, centra en het buitengebied) op peil gehouden wordt en toekomstbestendig is. Door regelgeving, veranderend consumentengedrag en duurzaamheidsopgave is het erg belangrijk om hier samen aan te werken.

4. Onderwijs

We blijven investeren in:

- Het behalen van een startkwalificatie door alle leerlingen. Dit vraagt een doorlopende integrale benadering waarbij de diverse leefsfere van een kind (gezin, buurt, school, kinderopvang en vrije tijd) ondersteuning kunnen krijgen vanuit diverse specialismen.
- Het tegengaan van onderwijsachterstanden en het voortijdig schoolverlaten. We zetten ons in voor een effectieve en efficiënte samenwerking en afstemming met het samenwerkingsverband PassendWijs, schoolbesturen, scholen en andere organisaties op het gebied van kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp en werk.
- Samenhang tussen de drie decentralisaties (Jeugdwet, WMO, Participatiewet) en Passend onderwijs.

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor onderwijsvoorzieningen m.b.t. (vervangende) nieuwbouw. Hiervoor is een gemeentelijke verordening van kracht: Verordening onderwijsvoorzieningen 2017 gemeente Overbetuwe. Deze verordening is gebaseerd op de modelverordening van de VNG.

Momenteel is een proces gestart om in samenspraak met o.a. de schoolbesturen te komen tot een strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs (SHP). De bedoeling is dat dit plan in het 4^e kwartaal van 2019 door de gemeenteraad wordt vastgesteld. In dit plan wordt een financiële paragraaf opgenomen voor de noodzakelijke investeringen voor de komende 16/20 jaren op basis van huisvestingsscenario's. Per jaarschijf is dan inzichtelijk wat de te verwachten kosten voor onderwijshuisvesting zijn. In voorliggende Kadernota 2020 zijn in ieder geval de thans te verwachten noodzakelijke investeringen voor het jaar 2020 opgenomen, omdat dit niet kon wachten op uiteindelijke besluitvorming m.b.t. het SHP.

5. Cultuur, sport en recreatie

Voor de realisatie van speerpunt 20 (Nota toerisme en recreatie) zijn, in het voorjaar van 2019, in de PNL van 2019 financiële middelen opgenomen voor cofinanciering van de Regioprogramma's van de Airborne Region en Rivierengebied. Beiden maken onderdeel uit van het grote provinciale project Gelderland Herdenkt. In die regioprogramma's zijn tal van projecten opgenomen, ook in Overbetuwe, die als onderdeel van de pijlers herdenken, beseffen (educatie) en beleven (ervaren) een (blijvende) herinnering achter moeten laten in 2019 en 2020. In deze jaren staan we stil bij 75 jaar Operatie Market Garden en 75 jaar bevrijding. Het project Gelderland Herdenkt loopt tot en met 5 mei 2020.

Vanuit het onderzoek naar kansen Vitale Sportparken in heel Overbetuwe en uw motie "heel Gelderland sport op vitale sportparken" (motie M7) startten wij met een inventarisatie naar kansen en mogelijkheden op alle sportparken voor de kenmerken van een vitaal sportpark. Wij gaan hierover (per sportpark) in gesprek met sportverenigingen en (maatschappelijke) organisaties om hun interesse te peilen en kansen te benutten. Wij combineren dit met het opstellen van een Lokaal Sportakkoord.

Een lokaal sportakkoord is een set van afspraken tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en gemeente om samen hun doelstellingen te bereiken. In een startbijeenkomst brengen wij uw raad in positie om hiervoor uitgangspunten, thema's en prioriteiten aan te laten dragen. Wij willen dit combineren met de afspraken uit het Gelders sportakkoord en het Nationaal preventieakkoord.

De ambities waarbij de gemeente een rol speelt verwerken wij in de integrale sportnota. Om de planning rond onderzoek vitale sportparken, lokaal sportakkoord en sportnota in lijn te brengen starten wij kort na de zomer van 2019 met een raadsbijeenkomst waarna wij met verenigingen en organisaties een lokaal akkoord sluiten en dat vervolgens verwerken in beleid. Wij streven er nog steeds naar dit in Q4 aan uw raad aan te kunnen bieden.

In 2022 organiseert Gelderland een groot deel van het WK volleybal dames. Om onze ambities op het gebied van Sport uit te dragen willen wij gastgemeente zijn voor het Poolse team. In 2020 ronden wij de werkzaamheden op Vitaal Sportpark De Pas af nadat wij in 2019 het kunstgrasveld voor Spero en het multicourt voor algemeen gebruik realiseerden. Samen met het HPC en korfbalvereniging Zetten realiseren wij kunstgrasvelden voor gedeeld gebruik. In 2020 realiseren wij een (half) kunstgrasveld voor voetbalvereniging Excelsior waarmee deze vereniging voldoende veldcapaciteit heeft.

Een speerpunt in onze Uitvoeringsagenda betreft de visie op zwembaden. Daartoe voeren we een behoefteonderzoek uit betreffende de uitwerking van de brede toekomstvisie op overdekte zwemaccommodaties, de 'Zwembadvisie Overbetuwe'. Ook werken we aan de visie op de overdekte sportaccommodaties. Beide onderzoeken vormen de basis voor het te realiseren ambitieniveau. In vervolg op de gesprekken met de zwemvereniging EZZ en de Drie Essen (exploitant De Leygraaf in Zetten) zijn we een quick scan onderzoek gestart om de mogelijkheden voor Zetten te onderzoeken in samenwerking met gemeente Nederbetuwe en de Drie Essen. De resultaten van dit onderzoek worden meegenomen in het behoefteonderzoek.

Vanuit de gesprekken met de raad is een lokale vertaling gemaakt van de strategische beleidsvisie van de bibliotheek. Vanuit een gezonde exploitatie werkt OBGZ samen met haar partners aan een inclusieve samenleving, (digi)taalvaardige inwoners en een rijk cultureel klimaat.

Andere ambities uit de cultuurnota hebben betrekking op het versterken van een cultureel netwerk en op cultuureducatie en muziekeducatie op scholen, het verbinden en verrijken van onze inwoners via kunst in de openbare ruimte en het beleefbaar maken van ons cultuurhistorisch erfgoed.

6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

De doelstelling om ondersteuning van inwoners (jong en oud) dichtbij, betaalbaar, bereikbaar en kwalitatief goed te organiseren blijft onverminderd van kracht. Investeren in voorliggende mogelijkheden van inwoners en het versterken van gemeenschapszin voegen we hier aan toe.

Passende inrichting en passende voorzieningen

In 2020 gaan we starten met Overbetuwe Samen; deze ontwikkeling is omvangrijk en raakt een groot deel van onze opgaven in het sociale domein. We willen een omslag realiseren van een volume gestuurd stelsel naar een stelsel waarin de mogelijkheden en de resultaten voor de inwoner centraal staan.

Voorkomen dat mensen in de problemen komen, eigen mogelijkheden van inwoners versterken, sterke kernen waar mensen elkaar helpen en algemene en collectieve voorzieningen die aansluiten op de behoefte. We vertrouwen hierbij op onze partners die samen gaan werken in Overbetuwe Samen. Naast de implementatie van Overbetuwe Samen zullen we verder investeren in voorliggende voorzieningen en samenwerking met ketenpartners om grip te krijgen op de groeiende uitgaven op het gebied van jeugdzorg. Hierdoor denken wij beter in staat te zijn om onze opgaven te realiseren binnen de kaders. Met als resultaat een betere ondersteuning voor onze inwoners én betaalbare ondersteuning. Zodat zij die ondersteuning nodig hebben, dit ook in de toekomst kunnen blijven ontvangen.

Participatiewet

De komende jaren voeren we het uitvoeringsplan 'Participatiewet 2019-2022' uit. Dit doen beleid en uitvoering in nauwe samenwerking. We brengen de kandidaten in beeld, brengen de basis en het aanbod op orde en werken aan de samenwerking met de regionale en lokale werkgevers. Deze inzet is nodig om mensen die kunnen werken maar ondersteuning nodig hebben te kunnen doen participeren. In 2020 krijgen we te maken met de nieuwe wet inburgering. Hier zullen we op moeten anticiperen en onze dienstverlening op aanpassen.

Armoedebeleid

Met het armoedebeleid richten we ons ook op zelfredzaamheid en samenwerking. Dit doen we door een integrale benadering, werken vanuit de bedoeling en stress sensitieve dienstverlening.

7. Volksgezondheid en milieu (duurzaamheid)

Mede vanuit de uitvoeringsnotitie, Publieke Gezondheid Volwassen en Ouderen Overbetuwe 2018 zetten wij in op de volgende ontwikkelingen:

- Draagvlak onderzoeken om bij elk besluit de effecten van gezondheid op te nemen.
- Ouderengezondheidszorg bevorderen door: inzichtelijk maken wat we doen, 75-plus huisbezoeken intensiveren, ontwikkeling naar dementievriendelijke gemeente.
- De ontwikkeling van Steunpunt Mantelzorg naar Knooppunt Mantelzorg heeft in de basis vorm gekregen en wordt verder doorontwikkeld.
- Aanpak voor de doelgroep met lage SES (Sociaal Economische Status) sluit aan bij de Dorpsprofielen en we onderzoeken hoe dit verder vorm te geven.

Naast de reguliere activiteiten, projecten en acties uit de Routekaart Duurzaam Overbetuwe, zetten wij in op een aantal ontwikkelingen die zich voordoen en extra inspanningen die in 2020 nodig zijn om de beleidsdoelen te halen. Hierbij valt te denken aan:

- Programma Duurzaamheid: om meer grip te krijgen op de beleidsprestaties en –effectiviteit en het anticiperen op de Omgevingswet, starten wij met het programma Duurzaamheid.
- Om beter in te spelen op recente ontwikkelingen en kansen die zich voordoen, is het nodig de Routekaart te actualiseren.
- Regionale Energie Strategie (RES): het proces van de RES zal in 2020 extra inspanningen vergen om in november 2020 een definitief bod RES te kunnen doen.
- In de werkconferentie Duurzaamheid is het warmteplan een belangrijk thema. De resultaten zullen een vertaling krijgen in de komende jaren. Zowel op het gebied van wijkgerichte uitvoeringsplannen ‘van het gas’ en het inspelen en mogelijk maken van innovaties.
- Om biodiversiteit binnen de gemeente meer plek te geven, geven wij uitvoering aan ‘operatie Steenbreek’ en ecologisch bermbeheer.

Afval Milieustraat

Gebleken is dat de inrichting van de milieustraten in Andelst en Elst op onderdelen niet goed is uitgevoerd en niet voldoet aan de eisen. Op basis van een ODRA rapport uit maart 2019 is gebleken dat er voor een verstrekking van een vergunning voor de milieustraat in Elst aanpassingen moeten worden doorgevoerd. Naast het doorvoeren van noodzakelijke aanpassingen wordt gewerkt aan een voorstel om te komen tot een toekomstbestendige en vergunbare milieustraat(en).

Als Raad bent u afgelopen maanden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen hieromtrent en bent u betrokken geweest bij het opstellen van een programma van eisen voor een eventuele nieuwe milieustraat(en). De raad ontvangt in het najaar van 2019 een voorstel met daarin opgenomen enkele scenario's op welke wijze de milieustraat(en) ingericht en geëxploiteerd kan worden. Op basis van de scenariokeuze door de raad zijn ook de kosten voor de komende jaren in beeld. De financiële consequenties worden daarna verwerkt.

8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Woonagenda

Nadat we in 2019 de voortgang van de woonagenda evalueren, bereiden we in 2020 een actualisatie voor van de huidige woonagenda (looptijd tot en met 2020). De uitkomsten van de voortgangsrapportage die we in het derde kwartaal van 2019 met de raad delen, bepalen mede hoe deze actualisatie er uit gaat zien (proces en inhoud). Ook bereiden we in 2019 de jaaragenda voor 2020 voor, op basis van de voortgangsrapportage en een jaarlijkse partnerbijeenkomst. Welke vraagstukken en thema's uit de woonagenda we in 2020 nieuw op pakken, bepalen we dus nog in 2019 in overleg met onze belangrijkste woonpartners. Dit naast de vele lopende projecten en activiteiten die reeds gestart zijn.

In 2020 zal de woonbehoefte van de woonwageneigenaren worden vertaald in het beleid en in het ontwikkelen van twee locaties binnen de gemeente. Het in 2019 uitgevoerde behoefteonderzoek zal hiervoor de basis zijn. Ook in regionaal verband vraagt dit de nodige afstemming.

Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting

We blijven, samen met inwonersinitiatieven werken aan aantrekkelijke dorpscentra. In Zetten (Wanmolen/PNL 2019 nr. 41) is met intensieve participatie vanuit het dorp een programma voor een nieuwe Wanmolen ontstaan. Deze samenwerking zetten wij voort bij planvoorbereiding en uitvoering.

De implementatie van de nieuwe Omgevingswet vraagt de nodige inspanning op het gebied van visievorming, implementatie van nieuwe regelgeving, het ontwikkelen van een visie op participatie en het ontwikkelen van de digitale omgeving dat vorm geeft aan de 1-loketgedachte. De raad zal intensief worden betrokken bij de invoering van de wet en het maken van de noodzakelijke keuzes. Ook de organisatorische consequenties van deze ruimtelijke stelselherziening komen daarbij in beeld. De structurele financiële consequenties zijn nog niet bekend.

De verschillende fysieke projecten die onder andere zijn opgenomen in de Uitvoeringsagenda worden voortvarend aangepakt en een groot aantal zullen in de ontwerp- en uitvoeringsfase komen.

9. Financiën en bedrijfsvoering

Goed rentmeesterschap is één van onze speerpunten. We blijven zorgen voor solide en toekomstbestendige gemeentefinanciën. Daarbij geven we invulling aan het door uw raad vastgestelde streven van een gemiddeld structureel begrotingsoverschot van € 1 miljoen en een omvang van de algemene reserve van minimaal € 10 miljoen. De noodzakelijke omvang van deze reserve zullen we afzetten tegen de risico's die we als gemeente lopen. In hoofdstuk 3 van deze kadernota gaan we hier nader op in.

We zijn dit voorjaar een intensief traject gestart voor doorontwikkeling van onze organisatie. Dit zal de komende jaren veel inspanningen vergen. Bij paragraaf 3.3 “Ontwikkeling personeelsbudget” gaan wij hier nader op in.

Risicomanagement is een continu proces en onlosmakelijk verbonden aan de planning & control – cyclus. Minimaal twee maal per jaar, bij de jaarstukken en de begroting, geven we een integraal beeld van de risico's, de aanwezige weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. In 2020 en verder gaan we deze risico-inventarisatie uitgebreider vormgeven.

In 2020 zetten we de lijn voort van het verder uitbouwen van onze AO/IB (administratieve organisatie / interne beheersing), met specifieke aandacht voor de verantwoording lasten van het sociaal domein. Met ingang van 2021 dient het college van B&W een rechtmatigheidsverklaring af te geven. De verantwoordelijkheid van de accountant wordt te toetsen of de rechtmatigheidsverklaring van het college getrouw is. In de loop van 2019 en 2020 zullen voorbereidingen worden getroffen om deze verklaring m.i.v. 2021 te kunnen gaan afgeven.

10. Algemeen Bestuur

Momenteel zijn we onze visie op participatie en kerngericht werken aan het ontwikkelen, samen met alle betrokkenen. Deze visie moet richting geven aan onze rol als overheid, de rol van maatschappelijke organisaties en de rol van inwoners. Het daadwerkelijk handelen volgens deze visie is een intensief traject, dit zullen we in 2020 implementeren.

In de regio Arnhem-Nijmegen zijn een tweetal ontwikkelingen waarvan het nu nog niet te duiden is of dit consequenties heeft voor onze begroting van dit jaar of volgend jaar.

- De vertegenwoordigers van de portefeuillehouders overleggen van de regio (economie, mobiliteit, duurzaamheid en wonen) zijn druk bezig met het verder uitwerken van de ambities en de vertaling hiervan in menskracht en middelen die nodig zijn om met elkaar tot concrete resultaten te komen. In de loop van dit jaar is er een beeld van de noodzakelijke financiële inzet. Dit is op dit moment nog niet duidelijk.
- Versterking en verbetering van de regionale samenwerking staat nadrukkelijk op de agenda. Het bestuurlijk overleg van de regio Arnhem-Nijmegen zet daarom dit voorjaar een proces in dat moet leiden tot een versterkte regionale samenwerking. Dit heeft inmiddels de steun gekregen van de colleges van B&W van alle 18 colleges in de regio. Op dit moment is nog niet te duiden in hoeverre dit proces invloed heeft op de komende begroting.

3. Financieel kader

In dit hoofdstuk beschrijven we bij 3.1 “Algemeen” de financiële ontwikkelingen die we verwachten voor de komende vier jaren, op welke wijze we die verwerkt hebben in dit perspectief en wat dit allemaal betekent voor onze financiële positie. In hoofdstuk 3.2 “Opbouw financieel kader” lichten we het financieel kader op een dieper niveau toe. Bij onderdeel 3.3 informeren wij u over de ontwikkeling van het personeelsbudget.

3.1 Algemeen

Met deze Kadernota geeft de gemeenteraad de inhoudelijke- en financiële focus aan voor de komende vier jaar. Deze richting wordt in de zomerperiode uitgewerkt in de programmabegroting 2020 die in november van dit jaar definitief wordt vastgesteld.

Het actuele meerjarenperspectief is een optelsom van de volgende onderdelen:

- De jaarschijven 2020-2023 uit de lopende meerjarenbegroting
- De structurele doorwerking van de begrotingswijzingen 2019 t/m de TR1-2019
- Budgetaanpassingen op basis van een inschatting van de inflatie
- Nieuwe lasten als gevolg van nieuwe activiteiten of intensivering van bestaande activiteiten
- Ruimte door de vrijval van kapitaallasten

Deze optelsom leidt tot het volgende meerjarenperspectief:

Tabel 1: Actueel meerjarenperspectief 2020-2023

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
	2020	2021	2022	2023
Actueel meerjarenperspectief 2020-2023	+ 850	+ 606	+ 1.180	+ 1.260

Om dit perspectief goed te duiden, is een link naar de volgende onderwerpen van belang:

a. Realistische ramingen voor het Sociaal Domein

De budgetten die we in de begroting 2019 raamden voor het Sociaal Domein, waren gebaseerd op de decentralisatie-uitkering van het rijk. Onderzoek toont aan dat de door het Rijk toegepaste efficiencykorting op deze uitkering niet realistisch was en er van Rijksweg in de vergoeding onvoldoende rekening is gehouden met de stijgende vraag naar Jeugdzorg.

Voor Overbetuwe betekent dit in 2020 een stijging van de lasten met € 3,1 miljoen. Wij streven er naar om dit bedrag met ingang van 2021 terug te brengen met € 5 ton, in 2022 met € 1 miljoen en met ingang van 2023 structureel € 1,5 miljoen hierop te kunnen besparen.

Recentelijk is door het Rijk gemeld dat er de komende jaren extra middelen voor Jeugdzorg aan gemeenten beschikbaar worden gesteld: in 2019 € 420 miljoen en in 2020 en 2021 ieder jaar € 300 miljoen. De bedragen voor gemeente Overbetuwe zijn nog niet bekend. In afwachting van deze compensatie en rekening houdend met de inspanningsverplichting om in de komende vier jaar deze structurele besparing van € 1,5 miljoen te realiseren, is ons voorstel om het budgettaire effect van deze ontwikkelingen (€ 9,4 miljoen over 4 jaar) te dekken uit de Algemene Reserve. De extra te ontvangen rijksmiddelen zullen hierop in mindering worden gebracht.

Tabel 2: Inzet algemene reserve voor Sociaal Domein

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>		
	Extra budget	Besparing	Inzet AR
jaarschijf 2020	3.100		3.100
jaarschijf 2021	3.100	500	2.600
jaarschijf 2022	3.100	1.000	2.100
jaarschijf 2023	3.100	1.500	1.600
Totaal	12.400	3.000	9.400

Wanneer u hiermee instemt zullen wij dit uitwerken in een voorstel bij de begroting 2020.

b. Omvang Algemene Reserve

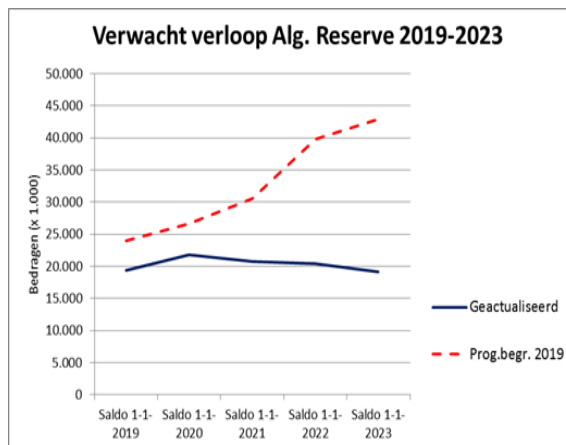
Bij de vaststelling van de Kadernota 2017 formuleerde u het uitgangspunt dat we streven naar een Algemene Reserve met een minimale omvang van € 10 miljoen. In onderstaande grafiek schetsen we het

beeld van de algemene reserve, rekening houdend met een onttrekking van € 9,4 miljoen voor het Sociaal Domein, de storting van de actuele saldi van de begroting 2020-2023 en de resultaatbestemming van de jaarrekening 2018 en het effect van het sociaal domein op 2019.

De verwachting is dat de omvang van de algemene reserve rond de € 20 miljoen blijft.

Weerstandratio

De algemene reserve is ook nodig om eventuele risico's die zich voordoen op te kunnen vangen. Op basis van de jaarrekening 2018 is ons risicoprofiel ongeveer € 10 miljoen. Als we dit afzetten tegen de reserve van € 20 miljoen, leidt dit tot weerstandratio van 2. Deze ratio voldoet aan de door u vastgestelde minimale norm "ruim voldoende".

c. Structureel begrotingsresultaat

Om een financieel gezonde gemeente te worden en te blijven streven we sinds 2017 naar een structureel begrotingsoverschot van € 1 miljoen per jaar. Dit streven bezien we jaarlijks in verhouding tot de ambities zoals geformuleerd in het coalitieprogramma 2018-2022, de kwaliteit van onze dienstverlening en de middelen die we tot onze beschikking hebben. Ons nieuwe meerjarenperspectief ligt in 2020 en 2021 wat lager dan de streefwaarde. Wij achten dit een verantwoorde keuze.

De provincie toetst onze meerjarenbegroting straks op een structureel evenwicht. Normaliter worden onttrekkingen aan reserves als incidentele dekkingsmiddelen gezien. In dat geval zou de inzet van de algemene reserve voor het budgettaire effect van het Sociaal Domein tot een negatief structureel begrotingstekort leiden (zie tabel 3).

Tabel 3: Structureel evenwicht zonder bestemmingsreserve

	(bedragen x € 1.000)			
	2020	2021	2022	2023
Actueel meerjarenperspectief 2020-2023	+ 850	+ 606	+ 1.180	+ 1.260
Onttrekking aan reserve	- 3.100	- 2.600	- 2.100	- 1.600
Structureel begrotingssaldo	- 2.250	- 1.994	- 920	- 340

Voor de komende vier jaar maakt de provincie hier een uitzondering op. Onder voorwaarden is het toegestaan om het surplus van de algemene reserve in te zetten zonder deze aan te merken als incidentele baat. De voorwaarden zijn opgenomen in een aparte bijlage van deze Kadernota.

3.2 Opbouw financiële kader

Aanpassingen op het meerjarenperspectief zijn onder te verdelen in "ontwikkelingen van de bestaande lasten en baten" en "nieuwe lasten". In dit hoofdstuk brengen we de gehanteerde uitgangspunten én het financiële effect ervan kort voor u in beeld. Een detail weergave van deze aanpassingen vindt u terug in de bijlagen PNL (I) en Meerjarenperspectief (II).

Uitgangspunten ontwikkeling bestaande lasten en baten

Voor de becijfering van een nieuw jarenperspectief maken we een inschatting van de financiële ontwikkelingen. Belangrijke onderdelen zijn de ontwikkeling van de loon- en prijsontwikkeling, de omvang van de algemene uitkering en het verloop van de lasten en baten voor de inkomensvoorzieningen. Voor deze onderdelen hanteren we in deze Kadernota de volgende uitgangspunten:

Uitgangspunten:	Voorstel
Ruimte voor areaaluitbreiding en prijsstijging	€ 138.000
Loonontwikkelingen (premieontwikkeling en nieuwe cao)	2,5%
Samenwerkingsverbanden	2% of begr. samenwerkingsverband
Algemene uitkering	Decemercirculaire 2018
Lasten en baten inkomensvoorzieningen	Geen aanpassing iav actualisatie
Verhoging OZB, overige heffingen en huurinkomsten	2,5% feitelijke inflatiecorrectie (conform afspraak in coalitieakkoord)

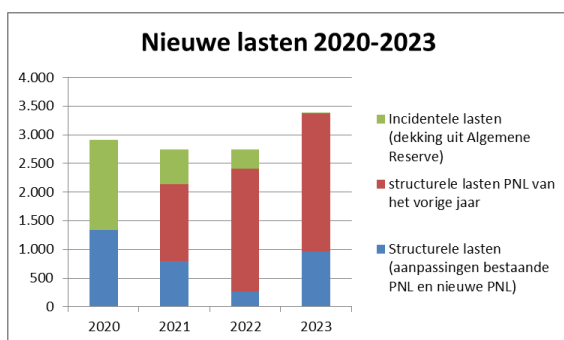
Nieuwe lasten

Het tweede onderdeel dat een effect heeft op ons nieuwe meerjarenperspectief zijn de Nieuwe Lasten. In verband met nieuwe wetgeving, nieuw beleid of de uitvoering van het coalitieakkoord kunnen nieuwe lasten onontkoombaar zijn. In de bijlagen vindt u een specificatie van de in beeld gebracht nieuwe lasten. Na vaststelling van deze Kadernota zullen in de primaire begroting 2020 deze lasten op taakveldniveau worden verwerkt.

Om financieel gezond te blijven, waren er keuzes nodig. De voorstellen nieuwe beleid, die we u voorleggen, zijn gebaseerd op de pijlers “tijdige en realistische realisatie van het coalitieakkoord” en “een financieel gezonde positie voor Overbetuwe”. Ons voorstel leidt tot de volgende nieuwe lasten:

Tabel 4: Nieuwe lasten

	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten (aanpassingen bestaande PNL en nieuwe PNL)	1.345	792	271	964
Incidentele lasten (dekking uit Algemene Reserve)	1.564	611	334	15

De nieuwe lasten bestaan voor een groot deel uit investeringen die over meerdere jaren worden afgeschreven. Investerings hebben een structureel effect op het meerjarenperspectief. Daarnaast vindt u op het Programma Nieuwe Lasten incidentele activiteiten. Het is in Overbetuwe gebruikelijk om deze lasten te dekken uit de Algemene Reserve. Daarmee zijn de lasten geen onderdeel van het meerjarenperspectief. Ze hebben wel een effect op de omvang van het eigen vermogen.

In de grafische weergave “Nieuwe lasten 2020 -2023” zijn in rood en blauw de structurele, en daarmee jaarlijks optellende, nieuw lasten weergegeven. In het groen ziet u de jaarlijks eenmalige onttrekking aan de algemene reserve voor de incidentele PNL posten.

3.3 Ontwikkeling personeelsbudget

Er zijn diverse organisatie- en landelijke ontwikkelingen die effecten (kunnen) hebben voor het P-budget. In speerpunt 43 van de Uitvoeringsagenda incl. de reactie op uw motie, de informatiememo van april 2019 en bestuursrapportages is hierover aan u gecommuniceerd. Een groot aantal van deze ontwikkelingen dragen bij aan de doorontwikkeling van de kwantiteit en kwaliteit van de organisatie en geven invulling aan speerpunt 43 en de door u ingediende motie.

Programma Nieuwe Lasten (PNL)

De ontwikkelingen zijn o.a. de interne organisatie-ontwikkelingen (w.o. aanpassing van de hoofdstructuur, evaluatie Opgave Gericht Werken, uitkomsten medewerkersonderzoek), functiewaarderingstrajecten, evaluatie P-budget, toename WW-risico, CAO onderhandelingen en Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA). Voor de toelichtende teksten en financiële effecten van deze ontwikkelingen wordt verwezen naar het overzicht Programma Nieuwe Lasten.

Onze organisatie is volop in beweging in verband met landelijke en lokale bestuurlijke en organisatie ontwikkelingen / ambities (bijv. Omgevingswet, Overbetuwe Samen, Organisatieontwikkelingen). Het gaat hierbij ook om een aantal majeure ontwikkelingen. Dit doet een groot beroep op de veerkracht van onze organisatie en de kwaliteit en kwantiteit (formatie) van ons personeelsbestand. Uitvoering geven aan deze ontwikkelingen is in 2020 niet haalbaar binnen de afgesproken uitgangspunten van de huidige systematiek van het P-budget. Bij de uitwerking van de evaluatie van de systematiek van het P-budget 2018 / 2019 wordt deze ontwikkeling meegenomen en aan de raad voorgelegd.

Begroting 2020

Wij verwachten in de begroting 2020 een geactualiseerd beeld te kunnen geven van bovenstaande ontwikkelingen en de bijbehorende financiële effecten, daar waar deze in deze Kadernota nog niet concreet zijn aangegeven.

Uitgangspunten p-budget

Voor de uitgangspunten die zijn vastgesteld voor de systematiek van het p-budget wordt verwezen naar de Kadernota 2012 en de evaluatie 2014 waarvan de vertaling is opgenomen in de Kadernota 2015. In 2018/2019 heeft wederom een evaluatie plaatsgevonden waarbij een delegatie van het bestuur (college en raad) betrokken is geweest. De uitwerking hiervan wordt voor de begrotingsbehandeling 2020 aan de raad voorgelegd.

Ontwikkeling p-budget

In onderstaand overzicht wordt een geactualiseerd beeld (in aantallen en financieel) gegeven van de ontwikkeling van het personeelsbudget 2020-2023. Dit conform de huidige vastgestelde uitgangspunten.

Voor de jaarlijkse sociale premie- en salarisontwikkeling is een stijgingspercentage opgenomen van 2,5% (in 2019 3%). Dit heeft te maken met de looptijd van onze CAO gemeenten tot 1 januari 2019. De berichten over de op dit moment lopende CAO onderhandelingen en de stijging bij de CAO Rijk zijn aanleiding om dit percentage te hanteren.

Jaar	2020	2021	2022	2023
Prognose aantal inwoners*	47.905	48.255	48.605	48.955
Geactualiseerde B-norm (Benchmarknorm) o.b.v. lokale benchmark 2014: fte per 1.000 inwoners	6,88	6,90	6,95	6,96
Aantal fte B-norm	330	333	338	341
Ambitie O-norm (Overbetuwenorm) t.o.v. de B-norm en gecorrigeerd i.v.m. toename formatie 2016 i.v.m. 3 D's**	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04
Geactualiseerde O-norm o.b.v. de lokale benchmark 2014: fte per 1.000 inwoners	6,84	6,86	6,91	6,92
Aantal fte O-norm	328	331	336	338
Totaal verschil aantal fte B-norm t.o.v. O-norm	-2	-2	-2	-3
Toegestane formatietoename o.b.v. de O-norm***	3	3	3	3

* De inwonersontwikkeling is 350 inwoners (was in 2019 en 2018 eveneens 350).

** In 2014 is een ambitie op de B-norm afgesproken van -0,5. In 2016 heeft een formatietoename plaatsgevonden in verband met de 3 D's en dit betekent een correctie van +0,46.

*** De formatieontwikkeling is gebaseerd op een gemiddelde en afronding van de formatie over de jaren 2020-2023.

Jaar	2020	2021	2022	2023
Maximale toename loonkostenbudget (3 fte per jaar)	222.000	222.000	222.000	222.000
Verhoging loongerelateerde en niet loongerelateerde personeelslasten	23.000	23.000	23.000	23.000
Toename personeelsbudget door de sociale premie- en algemene salarisontwikkeling 2,5% (was in 2019 3%)	532.000	545.000	558.000	571.000
Totaal	777.000	790.000	803.000	816.000

Totale omvang P-budget (in mln €)

	2016	2017	2018	2019	2020	PNL '20
Totale omvang personeelsbudget o.b.v. primaire begroting	€ 19,0	€ 19,6	€ 22,5 *	€ 23,6	€ 24,8	€ 0,8
Totale omvang personeelsbudget o.b.v. aangepaste begroting (incl. mutaties t/m TR1-2019)	€ 20,1	€ 22,0	€ 23,2	€ 24,0	n.n.b.	-
Werkelijke uitgaven personeelsbudget	€ 19,9	€ 22,4	€ 24,3	n.n.b.	n.n.b.	-

* 2018 is inclusief de loonkosten voor 22 fte verhoging formatie t.b.v. de decentralisatie sociaal domein en inclusief € 0,41 miljoen voor de formatie van de gemeente Lingewaard in het kader van de belastingsamenwerking die door de gemeente Lingewaard één op één wordt terugbetaald.

Programma Nieuwe Lasten 2020-2023 - bestaande PNL-posten in Programmabegroting 2019

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. eenm. BCF	Reserves e.d.	Derden / grondexpl.	Netto inv. eenmalig	Expl. last	Afschr. term.	Lasten 2020	Lasten 2021	Lasten 2022	Lasten 2023
Programma 1. Openbare orde en veiligheid												
2.	<u>Handhaving BOA's</u>											
a.	Extra voertuig (investering)	2019	35.000			35.000		10	3.896			
Programma 2. Verkeer, vervoer en Waterstaat												
4.	<u>Duurzame mobiliteit</u>											
b.	Eenmalig bedrag jaarschijf 2020	2020	25.000	25.000		0						
6.	<u>Stationsomgeving Zetten-Andelst</u>											
b.	Investeringsbedrag	2022	500.000		50.000	450.000		20				27.521
7.	<u>Ontwikkelingsvisie Linge</u>											
b.	Uitvoeringsmaatregelen	2021	pm			pm					pm	
8.	<u>Uitvoering Fietsagenda</u>											
a.	Jaarschijf 2019	2019	200.000			200.000		20	12.231			
b.	Jaarschijf 2020	2020	939.200			939.200		20		57.438		
9.	Renovatie Paulstraat Slijk-Ewijk	2020	270.000	24.500		245.500		20		15.014		
10.	Herinrichting Hoge Wick/Spaanstraat Oosterhout	2020	521.000	50.000		471.000		20		28.805		
11.	<u>Herinrichting doorgaande wegen Vriesenenk en Huyenkamp</u>											
a.	Jaarschijf 2020	2020	450.000			450.000		20		27.521		
b.	Jaarschijf 2021	2021	450.000			450.000		20			27.521	
12.	Renovatie kruising Dauw-Griegstraat Elst	2020	108.000			108.000		20		6.605		
13.	Rehabilitatie Rådeckerstraat en 2e Lange Voren Elst	2019	585.000			585.000		20	35.777			
15.	Verbeteren ontsluiting De Schalm in Andelst	2019	130.000			130.000		20	7.950			
16.	<u>Reconstructie Bloemenbuurt Heteren (over 3 jaren)</u>											
b.	Reconstructie Bloemenbuurt Heteren 2019	2019	380.000	206.667		173.333		20	10.600			
c.	Reconstructie Bloemenbuurt Heteren 2020	2020	380.000	206.667		173.333		20		10.600		
17.	<u>Herinr. Mozartstraat vanaf Griegstraat Elst (over 2 jaren)</u>											
a.	Herinr. Mozartstraat vanaf Griegstraat Elst 2019	2019	300.000	175.000		125.000		20	7.645			
b.	Herinr. Mozartstraat vanaf Griegstraat Elst 2020	2020	300.000	175.000		125.000		20		7.645		
18.	<u>Infrastructuur Elst Noord</u>											
b.	Spoorkruisingen Weteringsewal en Rijksweg N. (2019)	2020	2.925.000			2.925.000		20		178.883		
19.	Aanvul. budget verbreden Kerkepad (PNL-post 8-2017)	2020	220.000			220.000		20		13.454		
20.	Fiets-/wandelveb. en natuurvriend. oever met struinpand	2019	400.000			400.000		20	24.223			
Programma 3. Economische zaken												
-												

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. eenm. BCF	Reserves e.d.	Derden / grondexpl.	Netto inv. eenmalig	Expl. last	Afschr. term.	Lasten 2020	Lasten 2021	Lasten 2022	Lasten 2023
	Programma 4. Onderwijs											
24.	Bijdrage achterstall. en planm. onderh. school De Valle	2019	515.000			515.000		15	40.080			
25.	Onderwijsleerpakket en meubilair school De Wegwijzer	2019	53.116			53.116		10	5.913			
	Programma 5. Cultuur, sport en recreatie											
27.	<u>Sportpark De Pas</u>											
a.	Real. vitaal Sportpark De Pas (aanvull. op post 2018)	2019	600.000		150.000	450.000		30	20.092			
b.	Onderhouds- en beheerkosten	2020					35.000		35.000			
29.	<u>Herdenking WOII</u>											
c.	Jaarschijf 2020 Masterplan Airbomeregio	2020	37.500	37.500		0						
d.	Jaarschijf 2021 Masterplan Airbomeregio	2021	29.000	29.000		0						
e.	Jaarschijf 2022 Masterplan Airbomeregio	2022	27.000	27.000		0						
32.	Realisatie 3e veld Excelsior	2020	350.000			350.000		30		15.627		
33.	<u>Aanleg 2 kunstgras korfbalvelden bij HPC in Zetten</u>											
a.	Investeringsbedrag	2019	150.000			150.000		30	6.697			
b.	Kosten specialistisch jaarlijks onderhoud	2020					2.900		2.900			
34.	<u>Preventie overgewicht jeugd via JOGG!</u>											
b.	Jaarschijf 2020	2020	35.000	35.000								
36.	<u>Landschapspark De Danenberg</u>											
a.	Gemeentelijke bijdrage 2019	2019	300.000			300.000		20	18.347			
b.	Gemeentelijke bijdrage 2020	2020	200.000			200.000		20		12.231		
38.	<u>Speelplannen</u>											
b.	Doorontw. particip.meth. speelplannen jaarschijf 2020	2020	20.000	20.000		0						
d.	Inzet projectregisseur speelplannen jaarschijf 2020	2020	17.500	17.500		0						
	Programma 6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening											
45.	<u>Schulden en preventie</u>											
b.	Uitvoeringsplan jaarschijf 2020	2020	pm	pm		pm						
52.	<u>Nieuwbouw De Wanmolen in Zetten (o.b.v. 18rb000008)</u>											
a.	Investeringsbedrag variant licht jaarschijf 2019	2019	203.376			203.376		40	7.435			
b.	Investeringsbedrag variant licht jaarschijf 2020	2021	5.000.000			5.000.000		40			182.779	
	<i>Dekking door vrijval bestaande kapitaallasten</i>								-8.102		-80.898	
	<i>Dekking door inzet bestemmingsreserve kapitaallasten (gevormd met vrijval deel voorziening groot onderhoud accommodaties)</i>										-37.676	
	<i>Dekking door inzet revolverend duurzaamheidsfonds</i>										pm	
54.	MFA Randwijk	2019	1.816.600			1.816.600		40	66.407			
	<i>Gedeeltelijke dekking ten laste van besparing op beheersvergoeding en deel vrijval exploitatiekosten</i>								-23.474			
	Programma 7. Volksgezondheid en milieu											
-												

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. eenm. BCF	Reserves e.d.	Derden / grondexpl.	Netto inv. eenmalig	Expl. last	Afschr. term.	Lasten 2020	Lasten 2021	Lasten 2022	Lasten 2023	
Programma 8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting													
59.	Implementatie Omgevingswet												
b.	Eenmalig bedrag 2020	2020	500.000	500.000		0							
60.	Vervallen												
61.	Revitalisering Centrumplan Oosterhout												
a.	Budget voor plankosten	2019	100.000			100.000		30	4.465				
b.	Budget voor realisering jaarschijf 2020	2021	1.000.000			1.000.000		30			44.650		
c.	Budget voor realisering jaarschijf 2021	2022	1.900.000			1.900.000		30				84.835	
62.	Revitalisering Centrumplan Driel												
a.	Budget voor plankosten	2019	100.000			100.000		30	4.465				
b.	Budget voor realisering jaarschijf 2020	2021	1.450.000			1.450.000		30			64.742		
c.	Budget voor realisering jaarschijf 2021	2022	1.450.000			1.450.000		30				64.742	
63.	Taakveld Wonen/ Uitvoering Woonagenda 2020												
b.	Taakv. Wonen/ Uitv. Woonagenda 2020 jaarschijf 2020	2020	21.239	21.239		0							
Programma 9. Financiën en bedrijfsvoering													
64.	ICT voorzieningen voor in de nieuwe publieke ruimten	2019	158.100			158.100		5	33.542				
Programma 10. Algemeen bestuur													
68.	Jongerenparticipatie												
a.	Structureel bedrag jaarschijf 2020	2020					48.193		48.193				
b.	Aanvullend structureel bedrag vanaf 2021	2021					pm			pm			
			25.151.631	1.550.072	200.000	23.401.559	86.093		364.282	373.823	201.118	177.098	
							Aanvulling tot stelpost						
							Totale lasten		364.282	373.823	201.118	177.098	
Algemene reserve 2020:			656.239									Totale lasten per 2023	1.116.321
Algemene reserve 2021:			29.000										
Algemene reserve 2022:			27.000										
Algemene reserve 2023:			0										
Voorziening riolering			837.833										
Totale onttrekking:			1.550.072										

De geel gearceerde PNL-posten hebben betrekking op jaarschijf 2019 en zijn door de raad al goedgekeurd bij de vaststelling van de Programmabegroting 2019. Doordat de lasten ervan echter pas in jaarschijf 2020 zitten zijn deze posten gehandhaafd in dit overzicht.

Programma Nieuwe Lasten 2020-2023 - nieuwe PNL-posten in Kadernota 2020

BIJLAGE I-B

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. eenm. BCF	Reserves e.d.	Derden / grondexpl.	Netto inv. eenmalig	Expl. last	Afschr. term.	Lasten 2020	Lasten 2021	Lasten 2022	Lasten 2023
	Programma 1. Openbare orde en veiligheid											
1.	Formatie: Nota Integrale veiligheid	2020					44.000		44.000			
	Programma 2. Verkeer, vervoer en Waterstaat											
2.	<u>Bestrijding invasieve plantensoorten</u>											
a.	Structureel bedrag	2020					15.000		15.000			
b.	Eenmalig bedrag jaarschijf 2020	2020	140.000	140.000		0						
c.	Eenmalig bedrag jaarschijf 2021	2021	85.000	85.000		0						
d.	Eenmalig bedrag jaarschijf 2022	2022	55.000	55.000		0						
e.	Eenmalig bedrag jaarschijf 2023	2023	15.000	15.000		0						
3.	Aanvullend projectbudget Spoor kruisingen Elst Noord	2022	PM		PM	PM		20				PM
4.	<u>Rehabilitatie Rauwendaal e.o. Heteren (2022 t/m 2025)</u>											
a.	Jaarschijf 2022	2022	PM	PM	PM	PM		20				PM
b.	Jaarschijf 2023	2023	PM	PM	PM	PM		20				
5.	<u>Rehabilitatie Vogelzang Elst</u>											
a.	Jaarschijf 2022	2022	239.000	10.000	10.000	219.000		20				13.393
b.	Jaarschijf 2023	2023	239.000	10.000	10.000	219.000		20				
6.	<u>Optimalisatie aansluiting Sportpark De Pas</u>											
a.	Investeringsbudget	2020	150.000			150.000		20		9.174		
b.	Formatie: projectleider, toezichthouder	2020	10.000	10.000		0						
7.	<u>Fietspad 1e Weter.wal tussen Gr. Molenstr. - Rijksw. N.</u>											
a.	Investeringsbudget	2022	250.000			250.000		20				15.289
b.	Formatie: projectleider, toezichthouder	2022	10.000	10.000		0						
8.	<u>Vervanging wegdekken Poort van Midden Geld. Noord</u>											
a.	Vervanging wegdekken 2020	2020	209.206			209.206		20		12.794		
b.	Vervanging wegdekken 2021	2021	151.094			151.094		20			9.240	
c.	Vervanging wegdekken 2022	2022	146.444			146.444		20				8.956
	Programma 3. Economische zaken											
9.	Ondersteuningstraject agrarische sector	2020	66.000	66.000		0						
	Programma 4. Onderwijs											
10.	Twee noodlokale basisschool Esdoorn te Elst	2020	250.000			250.000		15		19.456		
11.	<u>Noodlokale basisonderwijs Westeraam</u>											
a.	Investeringsbedrag	2020	497.000			497.000		15		38.679		
b.	Eenmalig budget bouwbegeleiding / directievoering (inh.)	2020	25.000	25.000		0						
12.	Noodlokale voortgezet onderwijs Westeraam	2020	580.000			580.000		15		45.139		
	Formatie: interne bouwbegeleiding 12/13/14	2020	25.000	25.000		0						

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. eenm. BCF	Reserves e.d.	Derden / grondexpl.	Netto inv. eenmalig	Expl. last	Afschr. term.	Lasten 2020	Lasten 2021	Lasten 2022	Lasten 2023
13.	<u>Vervangende nieuwbouw De Meeuwenberg Driel</u>											
a.	Investeringsbedrag 2021	2021	1.333.000			1.333.000		40			48.729	
b.	Investeringsbedrag 2022	2022	1.333.000			1.333.000		40				48.729
c.	Formatie: projectleider, toezichthouder	2021	75.000	75.000		0						
14.	<u>Vervangende nieuwbouw SamSam Oosterhout</u>											
a.	Investeringsbedrag	2022	3.732.000			3.732.000		40				136.426
b.	Formatie: projectleider, toezichthouder	2022	75.000	75.000		0						
15.	<u>Uitvoering resultaat quickscan schoolgebouwen</u>											
a.	Budget jaarschijf 2020	2020	PM			PM		25		PM		
b.	Budget jaarschijf 2021	2021	PM			PM		25			PM	
c.	Budget jaarschijf 2022	2022	PM			PM		25				PM
d.	Budget jaarschijf 2023	2023	PM			PM		25				
16.	Vervangende nieuwbouw basisschool Zetten	2023	PM			PM		40				
17.	Noodz. onderh./renov. gebouw Mozartstr.(huidige OBC)	2022	PM			PM		25				PM
18.	<u>Huisvesting OBC</u>											
a.	Aanvullend investeringsbedrag bouw school	2020	3.116.000			3.116.000		40		113.908		
b.	Aanv. invest.bedrag inricht. openb. ruimte en plankosten	2020	570.000			570.000		20		34.859		
	Programma 5. Cultuur, sport en recreatie											
19.	Actualiseren beheerplannen op basis van IBOR	2021	75.000	75.000		0						
20.	<u>Erfgoed</u>											
a.	Eenmalig budget 2020	2020	20.000	20.000		0						
b.	Eenmalig budget 2021	2021	30.000	30.000		0						
c.	Formatie: erfgoed	2020					45.000		45.000			
21.	<u>Overbetuwe Doet</u>					0						
a.	Structureel	2020					105.000		105.000			
b.	Eénmalig	2020	16.800	16.800		0						
22.	<u>Nieuwbouw zwembad en overdekte sportaccommodatie</u>											
a.	Investeringsbedrag (geschat bedrag)	2022	22.000.000			22.000.000						
b.	Hogere structurele exploitatielasten (incl. kap.lasten)	2023										550.000
c.	Grondkosten	2022	PM	PM		0						
d.	Formatie: programmamanager zwembad	2020-2023	240.000			240.000		20				14.678
23.	Formatie uitvoering Sportnota	2020					28.000		28.000			
24.	Formatie: vastgoedregisseur	2020					99.000		99.000			
25.	Meer muziek in de klas	2020	53.000	53.000		0						
26.	<u>Bibliotheek OBGZ</u>											
a.	Structureel	2020					86.000		86.000			
b.	Eenmalig voor herhuisvesting in Heteren	2021	150.000	150.000		0						

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. eenm. BCF	Reserves e.d.	Derden / grondexpl.	Netto inv. eenmalig	Expl. last	Afschr. term.	Lasten 2020	Lasten 2021	Lasten 2022	Lasten 2023
	Programma 6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening											
27.	Beheervergoed. sportz. Hoendrik (besluit 19bw000030)	2020					23.285		23.285			
28.	Nieuwe integrale armoedebeleid	2021					110.000			110.000		
29.	Formatie: WMO beleidsmedewerker	2020					52.000		52.000			
30.	Formatie: wetswijziging inburgering	2020	60.000	60.000		0						
	Programma 7. Volksgezondheid en milieu											
31.	<u>Duurzaamheid</u>											
a.	Eenmalig budget	2020	130.000	130.000		0						
b.	Formatie: duurzaamheid	2020	96.000	96.000		0						
32.	Formatie: uitbreiding milieustraat	2020					100.000		100.000			
	<i>Dekking via de afvalstoffenheffing</i>						-100.000		-100.000			
	Programma 8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting											
33.	Aankoopregeling Knoop 38 / RTG	2020	PM	PM		0						
34.	<u>Herinrichting omgeving 't Fort</u>											
a.	Eenmalig budget sloop gebouwen	2020	50.000	50.000		0						
b.	Voorbereid.kosten en opstellen herinrichtingsscenario's	2020	25.000	25.000		0						
c.	Herinrichting omgeving met centrumkwaliteit	2020	350.000			350.000		20		21.405		
35.	<u>Ontwikkeling locaties woonwagendplaatsen</u>											
a.	Investeringsbudget jaarschijf 2020	2020	200.000			200.000		20		12.231		
b.	Investeringsbudget jaarschijf 2021	2021	200.000			200.000		20			12.231	
	Programma 9. Financiën en bedrijfsvoering											
36.	Informatie Awareness	2020	25.000	25.000		0						
37.	<u>Contracten</u>											
a.	Formatie: contractadviseur	2020					50.000		50.000			
b.	Formatie: contractbeheer	2020					44.000		44.000			
38.	Formatie: zaaksysteem	2020					87.000		87.000			
39.	<u>P-budget</u>											
a.1.	Effecten FUWA (bijv. ivm doorontw. Fysiek, Dienstverlening)	2020					275.000		275.000			
a.2.	Effecten organisatieontwik. structureel	2020					250.000		250.000			
a.3.	Effecten organisatieontwik. eenmalig 2020	2020	166.667	166.667		0						
a.4.	Effecten organisatieontwik. eenmalig 2021	2021	166.667	166.667		0						
a.5.	Effecten organisatieontwik. eenmalig 2022	2022	166.667	166.667		0						
b.	WW-risico i.v.m. wijziging aanstellingsrichtlijn	2020						PM		PM		
c.	Effecten cao	2020						PM		PM		
d.	Effecten WNRA	2020						PM		PM		
e.	<i>Inzet beschikbare ruimte in MJR voor uitbreid. formatie</i>						-222.000		-222.000			

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. eenm. BCF	Reserves e.d.	Derden / grondexpl.	Netto inv. eenmalig	Expl. last	Afschr. term.	Lasten 2020	Lasten 2021	Lasten 2022	Lasten 2023
	Programma 10. Algemeen bestuur											
	-											
			37.597.544	1.831.800	20.000	35.745.744	1.091.285		981.285	417.645	70.200	787.471
								Aanvulling tot stelpost				
								Totale lasten	981.285	417.645	70.200	787.471
	Algemene reserve 2020:		908.467					Totale lasten per 2023				2.256.601
	Algemene reserve 2021:		581.667									
	Algemene reserve 2022:		306.667									
	Algemene reserve 2023:		<u>15.000</u>									
	Totale onttrekking Algemene Reserve			1.811.800								
	Voorziening riolering (betreft de PNL-posten 5 en 6)			<u>20.000</u>								
	Totale onttrekking:			<u>1.831.800</u>								

Toelichting op nieuwe PNL-posten 2020-2023

1. Formatie: Nota Integrale veiligheid

In 2017 heeft het college van B&W het Plan van Aanpak Ondermijning vastgesteld. Op basis van dit plan heeft de gemeenteraad voor 2018 een budget beschikbaar gesteld van € 65.000. Van dit bedrag was € 40.000 bestemd voor de tijdelijke uitbreiding van de formatie IV met 0,5 fte.

Op basis van de ervaringen in 2018 zou er in de begroting 2019 een structureel bedrag opgenomen worden voor de aanpak van ondermijning. In de begroting 2019 is € 25.000 opgenomen voor de uitvoering van het PvA maar geen budget voor uitbreiding van de formatie Integrale Veiligheid. Zonder deze uitbreiding is het niet mogelijk uitvoering te geven aan het PvA.

2. Bestrijding invasieve plantensoorten

In 2018 heeft de EU de verordening 'Invasieve Uitheemse Soorten' 1143/2014 vastgesteld. Daarin worden gemeenten verplicht om bepaalde invasieve soorten op hun grondgebied te bestrijden. De reuzenberenklauw staat op de EU-lijst en groeit in de openbare ruimte van de gemeente. De Japanse duizendknoop staat niet op die lijst maar is wel een uitheemse invasieve soort. Deze soort kan schade aan funderingen en bestratingen veroorzaken en daarom stellen wij voor deze soort ook te bestrijden. De reuzenbereklauw kan een volksgezondheidsprobleem veroorzaken doordat deze ernstige blaren op de huid kan veroorzaken. Het doel is invulling te geven aan de EU-verordening en daarmee de verspreiding van deze twee soorten een halt toe te roepen en het aantal locaties waar deze soorten voorkomen terug te dringen. Voor reuzenberenklauw zijn op dit moment 66 locaties bekend en voor de Japanse duizendknoop 59 locaties.

De bestrijding vraagt om structureel budget dat in een meerjarenperspectief gezet moet worden. De verwachting is dat door een gerichte aanpak het aantal locaties jaarlijks gaat aannemen en daardoor de kosten dalen. De verwachting is dat we in 2024 de situatie kunnen beheersen waardoor de jaarlijkse last € 15.000 zal bedragen. In het eenmalige bedrag van 2020 is € 20.000 extra opgenomen voor de opstelling van een bestrijdingsplan. Ter voorkoming van verdere schade en de verkleining van het risico voor de volksgezondheid dient z.s.m. hiermee gestart te worden (2019).

3. Aanvullend projectbudget Spookruisingen Elst Noord

Het projectbudget 'Spookruisingen Elst Noord' is waarschijnlijk niet toereikend voor de te maken kosten. Het tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door toegevoegde scope, ProRail-kosten, onvoorziene zaken en de ongekende stijging in bouwkosten. Voor de onderdoorgang geldt dat er vooral een toename is vanwege de bouwkostenstijging en de kosten van ProRail. Naast deze zaken hebben bij het viaduct ook onvoorziene zaken als de bovenleidingverlaging en rioolpersleiding grote invloed. De extra scope en kwaliteitsimpuls bij de flankerende infra speelt dankzij de reeds extra georganiseerde dekkingsbronnen echter geen rol in het tekort. De aanbestedingen van de drie deelprojecten zijn gestart en de resultaten hiervan zullen meer zekerheid verschaffen. Daarnaast zijn we in gesprek met zowel de provincie als het ministerie over de dekking van het tekort.

4. Rehabilitatie Rauwendaal e.o. Heteren (2022 t/m 2025)

De asfalt verhardingen worden bijna jaarlijks "gelapt" omdat er reparaties nodig zijn en budgettair geen ruimte is om de gehele rijbaan op te knappen. De wegen zijn rond 2000 aangewezen als 30 km-zone, waarbij te weinig maatregelen zijn genomen om het wegbeeld aan te passen naar de 30km-uitstraling (dit is een wettelijke eis). Er zijn te lange rechtstanden en door het asfalt is de uitstraling van een woonstraat niet aanwezig. Het asfalt dient vervangen te worden voor klinkers. Vanuit de beheersdisciplines worden de plannen integraal uitgewerkt. Qua riolering worden de huis- en kolkaansluitingen vervangen. Tegelijkertijd worden de groenvoorzieningen gerenoveerd. Kosten vervangen huisaansluitingen en kolken dient gedekt te worden uit het GRP.

In afwachting van de uitkomsten van het op te stellen IBOR zijn de kosten "pm" geraamd.

Dit project sluit aan op de reconstructiewerkzaamheden Bloemenbuurt Heteren (zie PNL 2019 nr. 16).

5. Rehabilitatie Vogelenzang Elst

De asfalt verhardingen zijn in zeer slechte staat en worden bijna jaarlijks "gelapt" omdat er reparaties nodig zijn en budgettair geen ruimte is om de gehele rijbaan op te knappen. De wegen zijn rond 2000 aangewezen als 30 km-zone, waarbij te weinig maatregelen zijn genomen om het wegbeeld aan te passen naar de 30km-uitstraling (dit is een wettelijke eis). Er zijn te lange rechtstanden en door het asfalt is de uitstraling van een woonstraat niet aanwezig. Het asfalt dient vervangen te worden voor klinkers. Vanuit de beheersdisciplines worden de plannen integraal uitgewerkt. Qua riolering worden de huis- en kolkaansluitingen vervangen. Tegelijkertijd worden de groenvoorzieningen gerenoveerd in de gehele Vogelenzang, dus ook op de locaties waar geen rehabilitatie van het wegdek plaatsvindt. Het wegprofiel tussen Varikse Zwarte en de Griend wordt verlegd om meer ruimte te creëren voor een nieuwe

groenstructuur. Bestaande bomen worden gekapt vanwege overlast (forse schaduwwerking bomen tot in de woningen). Kosten vervangen huisaansluitingen en kolken dient gedekt te worden uit het GRP.

6. Optimalisatie aansluiting Sportpark De Pas

Tijdens het proces rond de realisatie van het Vitaal Sportpark De Pas is de zorg geuit over de verkeersveiligheid voor fietsers ten noorden van het sportpark. Gelet op de toenemende verkeersdruk en toekomstige ontwikkelingen is aanpassing van de huidige situatie wenselijk. Er is een ontwerp gemaakt waarin verbeteringen zijn opgenomen.

Afgesproken is dat de financiële consequenties opgenomen zouden worden in de Kadernota 2020 (raadsvoorstel 18RV000100).

7. Fietspad 1^e Weter.wal tussen Gr. Molenstr. – Rijksw. N.

Op 9 januari 2018 is door de gemeenteraad de nota "Overbetuwe fietst verder", Naar een optimaal fietsnetwerk tussen de kernen vastgesteld. In deze nota zijn acties opgenomen in de fietsagenda. Deze acties moeten er voor zorgen dat de verkeersveiligheid verbetert en het gebruik van de fiets aantrekkelijker wordt. Onderdeel van de fietsagenda is een verkenning uitvoeren naar de Weteringsewal. Daarnaast is besloten om voor de Linge een ontwikkelvisie op te stellen.

In deze visie nemen we de ambitie mee om een vrijliggende fietsvoorziening aan te leggen langs de Linge. Vooruitlopend op de uitkomsten van de visie is een verkenning voor de 1e Weteringsewal tussen de Grote Molenstraat en Rijksweg Noord uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in een voorstel.

In dit voorstel wordt een vrijliggend fietspad aangelegd langs de 1e Weteringsewal en het kruispunt met de Grote Molenstraat aangepast. Dit gedeelte heeft prioriteit gekregen gezien de start van de uitvoering van het project Spoor kruisingen Elst Noord in 2020. Door de realisatie van deze maatregelen verbetert de verkeersveiligheid van het fietsnetwerk en wordt het gebruik van de fiets aantrekkelijker gemaakt.

8. Vervanging wegdekken Poort van Midden Gelderland Noord

Onze bedrijfsterreinen en andere werklocaties zijn gemiddeld van een hoge kwaliteit. Dat willen wij zo houden, want ook dat bevordert een uitstekend ondernemingsklimaat..." (zie Coalitieprogramma 2018-2022, p. 12). Gelet op de huidige staat van het wegdek van bedrijventerrein Poort van Midden Gelderland Noord (Heteren) moet op korte termijn het asfalt op een deel van het bedrijventerrein worden vervangen. In 2020 moet hiermee gestart worden vanwege de veiligheid (fase 1 moet uitgevoerd zijn). Er kunnen gaten in het asfalt vallen die voor onveilige situaties zorgen. Dit valt onder regulier onderhoud en kan niet gedekt worden uit het onderhoudsbudget.

9. Ondersteuningstraject agrarische sector

Boeren en tuinders produceren ons voedsel en verzorgen ons buitengebied. Het lijkt allemaal vanzelfsprekend, maar dat is voor een aantal agrarische ondernemers in deze tijd het zeker niet. Veel agrarische bedrijven staan onder druk. Het rendement loopt terug, de regelgeving verandert continu. Een aantal ondernemers twijfelt over hun toekomst. Stoppen, doorgaan, andere invulling van de bedrijfsbebouwing of iets anders erbij gaan doen? Investeren in duurzaamheid, hoe om te gaan met de asbestproblematiek. Voor de gemeente is het belangrijk om te weten hoe de sector er voor staat, wat de uitdagingen en problemen zijn die de ondernemers ervaren. Met die kennis kan de gemeente haar taken naar, voor en met de sector en het buitengebied beter vervullen. Gemeente Overbetuwe wil vooral de agrarische ondernemers die onder druk staan goed kunnen faciliteren. Vanuit die achtergrond wordt een onafhankelijk ondersteunings- en adviesprogramma voor de agrarische sector opgestart. Voor dit programma wordt een plan van aanpak opgesteld. Het traject zal bestaan uit de volgende stappen:

- Duidelijke omschrijving welke informatie opgehaald moet worden
- Informeren van alle agrarische bedrijven over dit traject
- Keukentafelgesprekken met de agrarische bedrijven door een onafhankelijke coach/adviseur
- Presentatie van resultaten van de keukentafelgesprekken aan de gemeente en agrarische sector

Na afronding van dit traject kunnen de eventuele vervolgstappen worden bepaald. Hierbij kan worden gedacht aan beleidswijzigingen door de gemeente, samenwerkingstrajecten tussen agrarische sector en gemeente en trainingen/coaching voor de agrarische sector passend bij de problematiek. Deze vervolgstappen zijn geen onderdeel van de PNL aanvraag.

Deze PNL is passend bij het Coalitieprogramma 2018-2022, Economisch Uitvoeringsprogramma 2019-2022 en de Routekaart Duurzaamheid 2017-2020.

10. Twee noodlokale basisschool Esdoorn te Elst

Dit is het gevolg van de groei van het aantal leerlingen. De gemeente heeft de zorgplicht voor adequate huisvesting voor het onderwijs en het betreft derhalve een wettelijke verplichting.

11. Noodlokalen basisonderwijs Westeraam

Dit is het gevolg van de groei van het aantal leerlingen. De gemeente heeft de zorgplicht voor adequate huisvesting voor het onderwijs en het betreft derhalve een wettelijke verplichting.

12. Noodlokalen voortgezet onderwijs Westeraam

Dit is het gevolg van de groei van het aantal leerlingen. De gemeente heeft de zorgplicht voor adequate huisvesting voor het onderwijs en het betreft derhalve een wettelijke verplichting.

NB: Schoolbestuur heeft noodlokalen voor eigen rekening geplaatst in huurvariant. Omdat de noodlokalen al zijn geplaatst is het ook mogelijk dat de gemeente het schoolbestuur een huurcompensatie verstrekt voor de periode dat deze noodlokalen noodzakelijk zijn voor het onderwijs.

13. Vervangende nieuwbouw De Meeuwenberg Driel

Het gebouw is gedateerd en de school heeft te maken met een groei van het aantal leerlingen. De uitbreiding als gevolg van deze groei is fysiek niet te verwezenlijken op het bestaande schoolterrein. Optie: vervangende nieuwbouw.

Hiervoor moet ter voorbereiding in ieder geval een locatieonderzoek plaatsvinden. De vervangende nieuwbouw moet straks een plek krijgen in het door de gemeenteraad nog vast te stellen Strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs (SHP).

14. Vervangende nieuwbouw SamSam Oosterhout

De school is erg gedateerd en er zijn momenteel ontwikkelingen om via het project "Hart voor Oosterhout" een bruisend dorpshart te realiseren met inbegrip van een mogelijke ontwikkeling van een integraal kindcentrum (onderwijs, kinderopvang). Op basis van een eerste conceptrapportage van de quickscan schoolgebouwen door een extern bureau is geconcludeerd dat vervangende nieuwbouw c.q. renovatie binnen 0-5 jaar noodzakelijk is.

De vervangende nieuwbouw moet straks een plek krijgen in het door de gemeenteraad nog vast te stellen Strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs (SHP).

15. Uitvoering resultaat quickscan schoolgebouwen

Een extern bureau is momenteel bezig met het opstellen van quickscans voor alle schoolgebouwen binnen Overbetuwe. Deze quickscans vormen mede de input voor het nog op te stellen Strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs (SHP). Hieruit volgt mogelijk nog noodzakelijk onderhoud en/of gebouwelijke aanpassingen voor rekening gemeente verdeeld over de verschillende jaren.

Posten PM voor de jaren 2020 tot en met 2023 hiervoor opgenomen.

16. Vervangende nieuwbouw basisschool Zetten

De verwachting is dat hiervan nog geen sprake is in de periode 2020-2023. Afhankelijk van de verdere ontwikkeling rond De Wanmolen. De vervangende nieuwbouw moet straks een plek krijgen in het door de gemeenteraad nog vast te stellen Strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs (SHP).

17. Noodz. Onderh./renov. Gebouw Mozartstr. (huidige OBC)

Te verwachten investering: afwachten resultaat quickscan schoolgebouw door extern bureau.

Deze vrijkomende onderwijsbestemming als gevolg van de vervangende nieuwbouw is mogelijk nog geschikt te maken voor de opvang van de piekbehoefte onderwijs. Hiervoor zijn naar verwachting gebouwelijke aanpassingen en onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk. Een extern bureau stelt een quickscan van het gebouw op van de noodzakelijke aanpassingen.

Het noodzakelijk onderhoud c.q. renovatie moet straks een plek krijgen in het door de gemeenteraad nog vast te stellen Strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs (SHP).

18. Huisvesting OBC

Speerpunt 37 betreft de huisvesting van het OBC. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting het voortgezet onderwijs. De kosten voor de bouw van de school en het omliggende openbare gebied vallen hoger uit dan onze verwachting.

ad a. Verschil tussen oorspronkelijke en huidige raming van de nieuwbouw van het OBC

De prijsstijgingen in het afgelopen 1,5 jaar zijn hoger geweest dan op het moment van aanvraag van het krediet kon worden vermoed. Met de kennis van nu kan de school niet meer gebouwd worden voor het beschikbare krediet. Dat was echter niet te voorzien ten tijde van de aanvraag.

De oorspronkelijke raming was gebaseerd op kengetallen en dus niet gedetailleerd. De huidige raming is vrij gedetailleerd en bevat ook ontwerpuitgangspunten die voorheen niet bekend waren (Programma van Eisen, stedenbouwkundige eisen).

De stichtingskosten komen nu uit op € 12.000.000. De oorspronkelijke kredietaanvraag en de eigen bijdrage van het OBC zijn respectievelijk € 7.988.955 en € 895.082. Dit betekent dus dat een

aanvullend investeringsbedrag nodig is van € 3.116.000.

ad. b. Verschil tussen oorspronkelijke en huidige raming van het openbare gebied

In de huidige raming is de m2 prijs € 28,13. Dit is een van de redenen van het verschil tussen de oorspronkelijke raming en de huidige raming. In basis was de oorspronkelijke m2 gewoon te laag voor het inrichten van het openbare gebied. Daarnaast zijn er op hoofdlijnen nog 3 posten die een verklaring geven voor het verschil tussen de oorspronkelijke en de huidige raming. Zie hieronder te tabel met deze 3 posten:

Kostenpost	Opmerkingen
A. Afvoeren grond klasse industrie	Niet voorzien, blijkt uit bodemonderzoek
B. Toegangsweg + kruising	Maatregelen ter vergroting veiligheid scholieren op fiets
C. Waterelementen	Toegevoegd: A-watergangen, waterplas en rietmoeras

Ad A. Het grootste verschil tussen de oorspronkelijke raming en de huidige raming is het bedrag dat gemoeid is met grondwerk. Het is ook hoofdzakelijk het aandeel grondwerk in de hierboven genoemde posten dat de stijging van kosten teweeg heeft gebracht (graven van watergangen en cunetten voor wegen). De grond die ontgraven wordt in het plangebied kan niet hergebruikt worden in het plan en deze zal dus afgevoerd moeten worden. Een deel van deze grond heeft de categorie 'industriegrond'. Deze zal apart gestort moeten worden.

Ad B. Door het geheel van toegevoegde waterelementen hebben we met het Waterschap Rivierenland af kunnen spreken dat zij al deze elementen in beheer zullen nemen. De beheerskosten voor de oppervlakten van deze elementen hebben we netto contant gemaakt voor een periode van 30 jaar. Dit komt neer op een besparing van €100.000 voor beheerskosten. De investeringskosten die we hier extra maken kunnen daarmee weggestreept worden tegen de besparing op de beheerskosten. We kunnen door deze constructie veel ruimtelijke kwaliteit toevoegen aan het gebied zonder daar voor te betalen.

Ad C. In de oorspronkelijke raming was een minimale variant voor de toegangsweg naar de school opgenomen van 489 m2. In het huidige ontwerp is om de veiligheid van fietsers te borgen, het fietspad vanaf de Bussel vrij gelegd langs de toegangsweg. Ook wordt de kruising zo aangepast dat de oversteekplaats voor fietsers vrij van de autobaan ligt. Daarnaast is er een kiss & ride zone gecreëerd voor het afzetten van leerlingen en het draaien van auto's. Deze maatregelen zijn noodzakelijk om de grote stroom scholieren veilig te kunnen faciliteren. Het levert wel fors veel meer m2 verhard oppervlak op, zo'n 3.000 m2.

Oorzaken verschil tussen oorspronkelijke en huidige plankosten

Het project nieuwbouw OBC was geraamd conform alle andere projecten. Er is te weinig rekening gehouden met de complexiteit van het project. Het bouwen van een school is geen standaard klus. Hier moet veel meer voor uitgezocht worden en er komt ook meer specifieke expertise bij kijken. Een andere oorzaak waarom er meer plankosten worden gemaakt dan de oorspronkelijke raming ligt in de wens van de raad om voor een uitgebreider participatietraject te gaan (niveau 'beoordelen'). De complexiteit van de ladderonderbouwing heeft ook meer tijd en aandacht gevraagd dan oorspronkelijk geraamd. Daarnaast heeft het project OBC veel bestuurlijke aandacht gehad.

Bovenstaande oorzaken hebben er onder andere toe geleid dat het project langer duurt. Daardoor is er een langere inspanning vereist vanuit het gemeentelijk projectteam om het einde van het project te halen. Dit betekent dat we daarmee over de ingeschatte oorspronkelijke raming van de plankosten heen gaan.

Het reeds beschikbaar huidige investeringsbedrag voor de inrichting openbaar gebied en de plankosten is € 1.186.100. Op grond van bovenstaande is een budget nodig van € 1.736.100. Dit betekent dus een aanvullend investeringsbedrag van € 570.000.

PM posten in de raming

Er zijn ook nog kosten niet opgenomen in de raming. Dit komt met name, omdat deze op dit moment nog niet in te schatten zijn. Deze posten zijn:

- Bemaling t.a.v. watergangen;
- Meerkosten t.a.v. gefaseerde uitvoering BRM / WRM;
- Toepassen criteria "beste prijs kwaliteit verhouding" (kan vervallen indien aanbesteden op laagste prijs);
- Stelpost sanering gedempte sloot (rekening houden met post van ca. € 60.000 á € 70.000).

19. Actualiseren beheerplannen op basis van IBOR

In het kader van de uitvoering van speerpunt 32 is het noodzakelijk dat we een nieuw Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) opstellen. Dit vindt plaats in 2019 / 2020. In het IBOR wordt het beleid en de kwaliteit betreffende openbare ruimte geformuleerd. Ter uitvoering hiervan dienen de beheerplannen voor groen, wegen e.d. te worden opgesteld / geactualiseerd. Hiervoor is een bedrag van € 75.000 opgenomen.

20. Erfgoed

In de nota Kunst, Cultuur en Erfgoed 'Schatten van Waarde' 2017 – 2020 zijn het beleefbaar maken van ons culturele erfgoed, zoals de Romeinse Limes en de Gelderse geschiedenis, belangrijke speerpunten. Ook het publieksvriendelijk maken van de crypte in de Grote Kerk in Elst wordt expliciet genoemd, zonder dat er budget aan is toegekend.

Een archeologisch adviesbureau heeft een onderzoek gedaan naar kansen voor erfgoedbeleving in dit gebied. Het huidige budget is ontoereikend om daadwerkelijk stappen te kunnen zetten in het beleefbaar maken van ons erfgoed. De nominatie van de tempelresten van de grootste Romeinse tempel boven de Alpen als onderdeel van Unesco Werelderfgoed, vormt mede aanleiding om extra budget aan te vragen. De Unesco Werelderfgoed nominatie is een unieke kans om Overbetuwe met dit bijzondere erfgoed op de kaart te zetten.

21. Overbetuwe Doet

Overbetuwe Doet, structureel. € 105.000 en € 16.800 eenmalig in 2020 (projectleidersuren voor implementatie).

Overbetuwe Doet is een methodiek die vanaf 2017 in delen van Overbetuwe ingezet wordt (Heteren, Valburg en een deel van Elst), en die bewezen effectief is als het gaat om het ondersteunen van initiatieven van inwoners en het vergroten van inzet en onderlinge verbinding van inwoners. Inwoners krijgen waardecheques; ze kunnen zelf bepalen aan welke initiatieven zij willen bijdragen. De ervaringen laten zien dat zowel op aantal initiatieven als op onderlinge verbinding Overbetuwe Doet tot (veel) betere resultaten leidt dan de bestaande middelen (Fonds maatschappelijke initiatieven en het lokale innovatiefonds voor inwoners). We willen de methode uitrollen over de gehele gemeente, omdat dit bijdraagt aan onze ambitie om gemeenschapszin en eigen mogelijkheden van inwoners te versterken zodat mensen minder afhankelijk zijn van hulp door beroepskrachten. We willen de methodiek verder doorontwikkelen, bijvoorbeeld door initiatiefnemers te stimuleren om ook andere geldstromen aan te boren (zoals crowdfunding). Bij de verdere uitwerking sluiten we aan bij onze ambities op het gebied van inwonersparticipatie en kerngericht werken, zodat het een logisch geheel wordt.

De bestaande middelen van het fonds maatschappelijke initiatieven en een deel van het innovatiefonds gaan over in Overbetuwe Doet; beide regelingen leveren namelijk niet het gewenste resultaat. Om Overbetuwe Doet goed in te voeren en succesvol te laten zijn, is echter een grotere investering nodig, deels incidenteel en deels structureel. Als het budget niet ter beschikking komt, moet Overbetuwe Doet stoppen. Bij de inschatting van het benodigde bedrag, gaan we uit van twee rondes per jaar en een bedrag van 7,50 per cheque. Dit kunnen we indien gewenst aanpassen. De verhouding tussen de organisatie/uitvoeringskosten en de uitgaven aan initiatieven/inwoners verandert dan wel.

22. Nieuwbouw zwembad en overdekte sportaccommodatie

Het college heeft in het coalitieprogramma 2018 – 2022 de ambitie opgenomen in deze bestuursperiode te willen starten met een nieuw zwembad en overdekte sportaccommodatie ter vervanging van De Helster. Om dit proces goed vorm te geven, is in september 2018 gestart met het uitvoeren van het behoefteonderzoek betreffende de uitwerking van de brede toekomstvisie op overdekte zwembadaccommodaties, de 'Zwembadvisie Overbetuwe'. Tevens is gestart met de visie op de overdekte sportaccommodaties, 'Capaciteitsraming sportaccommodaties te Elst'. Beide onderzoeken vormen de basis voor het te realiseren ambitieniveau van het nieuwe zwembad en overdekte sportaccommodatie.

De raad heeft nog geen keuze gemaakt ten aanzien van het te realiseren ambitieniveau van het zwembad en sporthal. Tevens heeft de raad nog geen keuze gemaakt ten aanzien van de toekomstige locatie, maar duidelijk is dat de realisering van de nieuwe sportaccommodatie een behoorlijk beslag op de financiële middelen legt. Juist de Kadernota (incl. meerjarenperspectief) is bedoeld om dit beeld te schetsen t.b.v. de verdere besluitvorming en daarom geeft deze PNL aanvraag een indicatie weer. De investering in de opstal van het zwembad en sportaccommodatie betreft grofweg € 22 miljoen.

In de investering is geen rekening gehouden met te verwerven grond. De keuze voor de bestaande locatie dan wel voor een andere locatie (inclusief betreffende aankopen en opbrengsten van de bestaande locatie) heeft zeer verschillende financiële effecten, die middels de uit te voeren locatiestudie in beeld worden gebracht.

Voor beleidsontwikkeling en management van dit project ramen wij de personele kosten op € 60.000 per jaar voor de periode 2020 t/m 2023.

23. Formatie Sportnota

Er is geen formatie voor de beleidsuitvoering van de Sportnota. Hiervoor is 0,4 fte nodig. Deze beleidsmedewerker schrijft beleid, stuurt Overbetuwe beweegt aan, is verantwoordelijk voor de subsidies, onderhoudt de contacten en stuurt de JOGG medewerker aan. Deze functie is nodig om de huidige werkzaamheden goed uit te voeren. Zonder deze PNL-post hebben we geen beleidsmedewerker sport bij het sociaal domein.

24. Formatie vastgoedregisseur

In februari 2018 is de Vastgoedvisie en voorzieningennota door de raad vastgesteld. Voor de uitvoering van de 7 pijlers die daarin zijn verwoord (ambitie), is aangegeven dat er meer capaciteit op senior en medior niveau nodig is. Om hier invulling aan te geven wordt voorgesteld in te stemmen met een formatie-uitbreiding van 1 vastgoedregisseur. Op basis van ervaringen kan later bezien worden of verdere uitbreiding noodzakelijk is.

25. Meer muziek in de klas

Met MMidKL bereiken via de scholen (vo en po) dat ieder kind in aanraking komt met goed / motiverend muziekonderwijs. Het heeft tevens een groot maatschappelijk effect, aangezien muziekscholen en muziekverenigingen aansluiten en muziek maken verbindt. De wens die via een motie een actiepunt werd, sluit mooi aan bij de doelen uit de cultuurnota 'Schatten van waarde', namelijk muziekgezelschappen blijven ondersteunen, de doelmatigheid ervan evalueren, de muziekschool hierbij betrekken en scholen ondersteunen in cultuureducatie + CMK (Cultuur met Kwaliteit).

Specificatie kosten:

€ 2.000 per school voor 22 basisscholen + 2 middelbare scholen: € 48.000.

Aparte post voor overheadkosten (projectleiding + bijeenkomsten + communicatie) die we vanuit de gemeente kunnen aanbieden a € 5.000,-.

Scholen kunnen de bedragen ook bundelen en samen een opzet kiezen; per stichting of per dorp.

26. Bibliotheek OBGZ

Op basis van de wensen die in het rondetafelgesprek met uw raad zijn besproken stellen wij u voor om € 86.000 structureel extra per jaar beschikbaar te stellen en € 150.000 incidenteel in 2021. Daarnaast vragen wij u de bijdrage aan OBGZ jaarlijkse te indexeren conform de CPI index om toekomstige tekorten te voorkomen.

Het structurele bedrag van € 86.000,- is opgebouwd uit een aantal componenten:

Een dekking van extra structurele huisvestingslasten (€ 17.000) voor het pand in Hart van Heteren om een 'publieke huiskamer' mogelijk te maken in plaats van een 'boekenuitleenpunt'. Daarnaast is dit bestemd om de dienstverlening en spreiding op het niveau van onze buurgemeenten te brengen en de bibliotheekvisie uit te kunnen voeren:

€ 40.000 voor 2 servicepunten in MFA's in kleine kernen

€ 14.000 voor uitbreiden programmering en activiteiten (ook naar deze kernen)

€ 15.000 extra voor dienstverlening aan scholen (projecten, regie op (ev. uitbreiding van) dBOS)

Het incidentele bedrag van € 150.000 is bestemd voor de herhuisvesting in Hart van Heteren (inrichting en verhuizing). Deze extra middelen zijn nodig de huiskamer in te kunnen richten en daarmee een volwaardige bibliotheek en een centrale ontmoetingsplek voor Heteren te kunnen realiseren.

OBGZ betreft de inwoners bij het "Ontmoeten" in het Hart van Heteren en bij het realiseren van de huiskamer.

Het streven is de huiskamer van Heteren beperkt te bemensen maar ruime openingstijden te hanteren door aanwezigheid van derden (bijvoorbeeld een mogelijke beheerder van een koffiecorner uit sociaal-maatschappelijk perspectief). Er wordt extra ingezet op professionele ondersteuning van scholen en ontwikkeling van programma (via MFA's/servicepunten) in een aantal kleine kernen. De inzet in professionals is beperkt en gaat leiden tot extra inzet van vrijwilligers en initiatieven uit de dorpen zelf (activiteiten als Vertel Eens, Boek en Buffet, Digisterker, et cetera worden bijna uitsluitend door en met vrijwilligers uitgevoerd).

Het jaarlijks indexeren met de CPI index van de bijdrage aan OBGZ is nodig om de dienstverlening op peil te kunnen houden. Ook andere gemeenten in het werkgebied van OBGZ indexeren jaarlijks. Wij willen (net als OBGZ en andere gemeenten) uniforme afspraken maken over financiering en verantwoording.

27. Beheervergoed. Sportz. Hoendrik (besluit 19bw000030)

De beheervergoeding betreffende de sportzaal De Hoendrik aan de vereniging is geheel in lijn met het beheer van de overige sportzalen in de gemeente. De vergoeding is vastgelegd in de

beheerovereenkomst Sportzaal De Hoendrik. Hierin zijn belangrijke zaken contractueel vastgelegd hetgeen voldoende zekerheden biedt om het beheer van de sportzaal in handen te geven van de Vereniging. In de beheerovereenkomst zijn zaken vastgelegd als de openingstijden, de veiligheid en het beheer en onderhoud. Het toepassen van het in de gemeente toegepaste 'Heterense model' voor sportzalen houdt in dat de gemeente zeggenschap houdt over het programmabeheer (gebruik sportzaal) en onder voorwaarden het beheer van de sportzaal in handen geeft van een particuliere organisatie.

28. Nieuwe integrale armoedebeleid

Het nieuwe integrale armoedebeleid voorziet in een aantal maatregelen om armoede en schulden te bestrijden en zo veel mogelijk te voorkomen. Dit vraagt om een investering 'in de voorkant' (preventie) en in maatregelen om de sociale en maatschappelijke participatie van minima, en in het bijzonder kinderen in armoede, te verbeteren.

Structureel bedrag van € 110.000,- per jaar bestaat uit:

Minimabeleid (verhogen grens PMB naar 120%) => € 50.000 (de andere € 50.000 wordt gefinancierd uit Klijnsma-gelden);

Gelrepas of alternatief => € 45.000 (totale verhoging is € 70.000, deel gefinancierd uit Klijnsmagelden);

Inzet van Sociaal raadslieden => € 15.000 (inzet van 4 uur per week).

29. Formatie: Wmo beleidsmedewerker

Momenteel is er geen capaciteit voor 'oude WMO', het thema Langer Thuiswonen en onvoldoende capaciteit voor beschermd wonen. Per 2021 gaat beschermd wonen van de centrum gemeenten naar de afzonderlijke gemeenten. Dit is een wettelijke taak. Om dit capaciteitsgebrek op te vullen hebben wij tijdelijk een beleidsmedewerker WMO aangesteld. De genoemde taken blijven in stand na de start van Overbetuwe Samen, het betreft namelijk wettelijke taken en 'oude WMO'. Om op adequate wijze invulling te geven aan deze taak, achten wij structurele fulltime invulling van deze functie noodzakelijk.

30. Formatie: wetswijziging inburgering

In de zomer van 2017 hebben het college van B&W en de gemeenteraad besloten dat er binnen Overbetuwe extra aandacht moest komen voor de integratie en participatie van statushouders. Daarvoor is een project in gang gezet voor de periode van juni 2017 tot 1 januari 2020. Daarnaast zijn de beleidsvoornemens en nieuwe wet en regelgeving voor 2020 en verder:

1. Een van de speerpunten van het college is dat de gemeente zich inzet om iedereen naar vermogen te laten participeren.
2. In 2021 worden gemeenten (weer) verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers.

De eisen vanuit het Rijk voor punt 2 zijn:

1. Al in de AZC's moeten intakes worden afgenomen en participatieplannen worden opgesteld van statushouders die aan de gemeente zijn gekoppeld.
2. Daarna moeten zij z.s.m. een duaal participatietraject gaan volgen. Dus inburgering met daarnaast een vorm van participatie en activering.

Dat laatste komt overeen met het speerpunt van de uitvoeringsagenda en zo wordt dan ook al gewerkt in Overbetuwe binnen het huidige project. We lopen hier dus voor op de nieuwe wet.

Om het huidige niveau van het klantmanagement voor de integratie van de statushouders voort te kunnen zetten, deel te kunnen nemen aan een pilot, de aanbesteding in 2020 uit te kunnen voeren en om in 2021 kwalitatief goede klantmanagers inburgering te hebben, is het voorstel om de huidige extra formatie in 2020 voort te zetten ter overbrugging naar 2021.

31. Duurzaamheid

Via jaarschijf 2019 van het PNL 2019-2022 is het budget Duurzaamheid structureel verhoogd van € 50.000 naar € 200.000 (extra gelden voor realisatie uitvoeringsagenda). De onderstaande ontwikkelingen maken het noodzakelijk dat naast deze ophoging het budget Duurzaamheid in 2020 eenmalig met € 130.000 wordt verhoogd. Deze ophoging met € 130.000 betreft de out of the pocket gelden voor de genoemde projecten. Om dit ook daadwerkelijk op te kunnen pakken is er ook capaciteit nodig en hiervoor wordt eveneens budget (€ 96.000) gevraagd.

1. Overbetuwe is een groeigemeente qua werk en wonen. Hierdoor heeft er de afgelopen jaren in plaats van een besparing van 1.5 % zoals die ten doel is gesteld in de Routekaart Duurzaamheid, een toename van het energieverbruik door inwoners, bedrijven en mobiliteit plaatsgevonden. Dit maakt de opgave nog groter dan die al was.
2. De klimaatwet vergt extra inspanningen van gemeenten in de energie transitie. Vooral het gasloos maken van wijken vergt forse inspanningen.
3. De raads werkgroep Duurzaam Overbetuwe heeft 5 thema's geselecteerd voor de werkconferentie van 21 juni 2019 namelijk:
 - Warmteplan en uitvoeringsstrategie(extra 50K)

- Circulaire Economie en duurzaam ondernemerschap (extra 20K)
- Voedsel (extra 10K)
- Groen landschap en biodiversiteit (extra 40K)
- Duurzame mobiliteit (extra 10K)

De raad vindt bovenstaande thema's prioritair. De werkconferentie voorziet de raad van informatie en discussie die nodig zijn voor de kaderstelling. Om extra inspanningen te leveren op deze thema's is de komende jaren extra financiële en personele inspanning nodig.

Voor de 5 thema's worden plannen gemaakt of worden separate projecten/ acties ontwikkeld. De plannen, projecten en acties kunnen leiden tot noodzakelijke extra structurele budgetten om de doelstellingen uit de routekaart Duurzaamheid te halen. De Overbetuwse opgave voor de uitvoering van het warmteplan bijvoorbeeld betekent dat ongeveer 625 huishoudens per jaar van het gas af moeten om in 2050 helemaal van het gas af te zijn. Een gigantische opgave, zeker gezien het streven dat dit voor iedereen betaalbaar moet zijn.

32. Formatie: uitbreiding milieustraat

Sinds februari 2018 is de milieustraat in Elst heropend. De huidige inrichting en het vereiste toezicht op de milieustraat vraagt om een permanente bemensing van 4 personen. Dit was bij de inrichting niet voorzien. Op dit moment worden o.a. mensen uit onderhoud groenvoorziening en tijdelijke inhuur ingezet om de milieustraat te bemensen. T.b.v. van een stabiele bezetting van de milieustraat zijn twee medewerkers (2 fte) extra nodig.

33. Aankoopregeling Knoop 38/RTG

In oktober 2017 heeft de gemeenteraad per amendement gevraagd om een aankoopregeling voor omwonenden van de toekomstige Railterminal Gelderland. De gedachte daarbij is dat bewoners die willen verhuizen ook echt kunnen verhuizen. Het college heeft de eerste versie van de hieruit voortkomende aankoopregeling in april 2019 met de raad besproken. Insteek daarbij is dat omwonenden die schade lijden (in aanmerking komen voor planschade) hun woning aan de gemeente te koop kunnen aanbieden. Daarbij moet wel eerst worden aangetoond dat de woning ook echt niet via de vrije markt verkoopbaar is gebleken. De gemeente zal in dat geval tot aankoop van de woning overgaan en zal de woning vervolgens zelf op de markt weer verkopen. De aankoopwaarde zal worden bepaald op basis van de getaxeerde waarde zijn minus de door te provincie te vergoeden schade.

In het kader van deze door het college nog vast te stellen aankoopregeling voor knoop 38 zal vanaf medio 2020 budget nodig zijn om tot aankoop over te gaan. In het voorjaar van 2019 ontstaat meer duidelijkheid over het aantal woningen dat in aanmerking komt voor planschade en daarmee voor de aankoopregeling. Naar verwachting zal het gaan om zo'n 25 woningen. Natuurlijk zal niet iedereen uit het gebied willen verhuizen, maar theoretisch bestaat de mogelijkheid daartoe natuurlijk wel.

Omdat op het moment van aankoop al is gebleken dat de woningen lastig voor een marktconform bedrag kunnen worden verkocht, moet rekening worden gehouden met een voor de gemeente negatief resultaat tussen aankoop en verkoop van de woning. Daarnaast zal de gemeente worden geconfronteerd met beheers- en onderhoudslasten van woningen die (tijdelijk) in eigendom zijn.

Samengevat is er dus vanaf medio 2020 sprake van nieuwe lasten voor de aankoop, onderhoud en beheer van woningen rond de RTG. Nieuwe opbrengsten ontstaan bij verkoop van de woningen. Voor het verschil tussen de in te schatten kosten en opbrengsten zal een voorziening moeten worden getroffen die ten koste zal gaan van de algemene reserve.

34. Herinrichting omgeving 't Fort

In de eerste helft van 2020 wordt de nieuwbouw van het gemeentehuis opgeleverd met de herinrichting van de buitenruimte aan de voorzijde van het gemeentehuis. De oude gemeentelijke gebouwen aan 't Fort staan dan leeg. Voor de uitstraling van dit gebied midden in het centrum is het van belang dat deze gebouwen gesloopt worden en het vrijkomende binnenterrein, de parkeervakken en de wegen ('t Fort en Wagenmakersstraat) heringericht worden. De sloop zal in 2020 plaatsvinden.

Vorbereidingskosten en opstellen herinrichtingsscenario's: € 25.000

Kosten sloop gebouwen: € 50.000

Daarnaast worden 20 tijdelijke parkeerplaatsen gerealiseerd. De definitieve herinrichting van het gebied moet nader onderzocht worden. Een eerste schatting op basis van de kwaliteit van het centrum bedraagt circa € 350.000,-. Er moet echter nog onderzoek uitgevoerd worden en mogelijk kan een herinrichting gecombineerd worden met rioleringswerkzaamheden (en werk met werk gemaakt worden).

35. Ontwikkeling locaties woonwagendplaatsen

Er is een Beleidskader verschenen van het Ministerie waarin is opgenomen dat er meer ruimte moet zijn voor de woonwagencultuur. Daarbij is ook opgenomen dat elke gemeente de behoefte aan woonwagendplaatsen in beeld brengt. Er is een motie aangenomen door de raad in november 2018 waarin is opgenomen dat deze behoefte wordt onderzocht. De STEC groep heeft het onderzoek uitgevoerd. Uit de resultaten van het onderzoek kan worden vastgesteld dat de uitbreiding van woonwagendplaatsen voor de korte en middellange termijn aan de orde is. Een locatiestudie is gericht op het realiseren van twee locaties in het westelijke en oostelijke deel van de gemeente. Vooralsnog hopen we te voorzien in een uitbreiding met twee en vier standplaatsen. Deze locaties moeten zeker ook uitbreidingsmogelijkheden hebben.

De werkzaamheden die gemoeid zijn met het realiseren van de standplaatsen zullen in 2020 250 uur beslaan. Het budget hiervoor is voorzien in het totaal gevraagde bedrag van € 200.000 voor het jaar 2020.

36. Informatie: Awareness

Awareness (bewustwording) rondom informatie is van grote invloed op een optimale informatievoorziening en dienstverlening door gemeente Overbetuwe. Hiermee kunnen kleine en grote incidenten worden voorkomen.

Daarnaast wordt door de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) voorgeschreven dat alle medewerkers van de organisatie (en voor zover relevant contractanten) een passende bewustzijnsopleiding en –training behoren te krijgen, inclusief regelmatige bijscholing. De BIO is na instemming van alle overheidslagen *interbestuurlijk bekrachtigd* en treed in werking in 2020.

Ook wordt er door de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) steeds strakker gehandhaafd op de naleving van de AVG. Deze lijn wordt doorgezet in 2020, met strengere eventuele sancties ten gevolge.

Als concrete actie is een bewustzijnsopleiding (of programma) voor de medewerkers van gemeente Overbetuwe benodigd. Om bewustwording te stimuleren is een repeterend ‘interactief verhaal’ noodzakelijk middels de inhuur van expertise. De gemeente zal uiteraard ook zelf de nodige (communicatie) acties uitzetten, maar ze is niet in staat een geheel programma te faciliteren. Zonder investering bestaat er een reële kans op informatiebeveiligingsincidenten, evenals het niet behalen van verplichte doelstellingen uit de BIO. Op dit laatste punt wordt ook vanuit het ministerie van BZK steeds strenger gemonitord. Een gedegen bewustwordingsprogramma kost ongeveer €25.000 per leercirkel (dit bedrag is gebaseerd op marktonderzoek).

37. Formatie: Contracten

Er is onderkend dat er voor contract beheer en contract management in de afgelopen jaren te weinig capaciteit beschikbaar is geweest. Dit heeft tot gevolg gehad dat gemeente Overbetuwe risico heeft gelopen m.b.t. rechtmatigheid van contracten, en risico heeft gelopen op contractbreuk (met ongewenste juridische en financiële gevolgen). Naast voorgaande punten is er ook sprake van aangescherpte wet- en regelgeving in het kader van aanbestedingen. Daarnaast liggen er ook eisen vanuit de accountant in het kader van de accountantscontrole.

Om te voldoen aan genoemde eisen en verminderen van risico's is er gekozen om het contractbeheer en contract management te centraliseren. Hiermee wordt de organisatie ondersteund met professioneel contract beheer. Signalen kunnen daarmee beter worden gestuurd, en budgethouders en budgetadviseurs kunnen beter invulling geven aan hun rol. Van belang hierbij is ook dat een betere relatie gelegd kan worden tussen contracten en facturen.

Centraal contractbeheer en contractmanagement maakt het mogelijk om een veel effectiever en efficiënter leveranciersmanagement-proces in te richten. En met dit proces wordt het mogelijk om beter op (toekomstige) kosten te sturen. Daarmee kan dan ook betere sturing worden gegeven aan de Overbetuwse strategische doelen als duurzaamheid en social return.

38. Formatie: zaaksysteem

Op dit moment gelden de uitgangspunten zoals geformuleerd onder speerpunt 46 van de Uitvoeringsagenda nog steeds. Over het algemeen kan binnen de bestaande budgetten en de bestaande formatie worden gewerkt met de speerpunten die zijn geformuleerd. Waar het echter gaat knellen is in de beheerformatie voor het zaaksysteem. Nu een beperkt deel van de organisatie al werkt met het zaaksysteem (Meldingen Openbare Ruimte en een aantal digitaal aan te vragen producten op www.Overbetuwe.nl) én de gemeente Overbetuwe aan de vooravond staat van de uitrol van het systeem over de rest van de organisatie, kan worden geconstateerd dat het in het beheer gaat vastlopen. Er is op dit moment slechts één beheerder voor het zaaksysteem, die zich slechts in deeltijd (ongeveer 12-16 uur) met het zaaksysteem kan bezighouden vanwege een breder takenpakket.

Een verkenning langs vergelijkbare gemeenten leert dat voor het beheer van een zaaksysteem minimaal 2 FTE's nodig zijn. Daarom is het noodzakelijk om een extra FTE toe te voegen aan het beheer van het zaaksysteem. Hiermee kan het project Zaakgericht Werken optimaal worden ondersteund, kan het beheer van het zaaksysteem worden gegarandeerd en kan de groeiende groep gebruikers goed worden ondersteund. Aangezien het Zaaksysteem straks de kern van de gemeentelijke informatievoorziening zal zijn, zowel voor de archivering van documenten als voor het leveren van informatie naar onze inwoners en ondernemers (o.a. ook in het kader van de Omgevingswet), is gegarandeerde stabiliteit van dit systeem onmisbaar.

39. P-budget

a. Effecten organisatieontwikkeling

Organisatieontwikkeling

Op dit moment doorlopen wij een intensief traject ihkv de doorontwikkeling (hoofdstructuur en speerpunten n.a.v. diverse inzichten) van de organisatie. We ramen hiervoor in de periode 2020 t/m 2022 eenmalig € 500.000 en structureel € 250.000 met ingang van 2020.

Effecten FUWA (bijv. ivm doorontw. Fysiek, Dienstverlening, Zaakgericht)

Hiervoor is een structureel bedrag van € 275.000 opgenomen in jaarschijf 2020.

Effecten evaluatie P-budget

Conform afspraak heeft de evaluatie van het P-budget plaatsgevonden. De verwachting is dat deze in Q2 2019 wordt afgerond. De eventuele financiële effecten zijn op dit moment nog niet bekend. De verwachting is dat bij het opmaken van de begroting 2020 meer duidelijkheid is. We willen dit alvast als signaal afgeven.

b. Toename WW-risico

In 2018 zijn afspraken gemaakt over de actualisatie van onze aanstellingsrichtlijn. Dit betekent dat we meer medewerkers rechtstreeks in dienst nemen van onze gemeente. Dit kan betekenen dat het WW-risico voor onze gemeente gaat toenemen. Het voorstel is om tot het opmaken van de Kadernota 2021 hiermee ervaring op te doen. Bij de Kadernota 2021 kunnen wij dan beter inschatten welke effecten dit heeft voor een eventuele toename van het WW-risico. We willen dit alvast als signaal afgeven.

c. Effecten cao

Op dit moment zijn de cao onderhandelingen in volle gang. We verwachten dat de financiële effecten van het cao akkoord ten tijde van het opmaken van de begroting 2020 bekend zijn.

d. Effecten Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Met ingang van 1 januari 2020 is de WNRA van toepassing. Op dit moment wordt op landelijk, regionaal en lokaal niveau hard gewerkt aan de voorbereidingen en implementatie van deze wet. Op landelijk niveau vinden nog onderhandelingen / uitwerkingen plaats die financiële effecten (werkgeversbijdrage, stapeling van uitkeringsrechten enz.) kunnen hebben. De verwachting is dat bij het opmaken van de begroting 2020 meer duidelijkheid is. We willen dit alvast als signaal afgeven.

Bijlage II Meerjarenraming 2020-2023 + toelichting

Algemeen

Deze meerjarenraming geeft de verwachte begrotingssaldi in jaren 2020 t/m 2023. Het merendeel van de uitgangspunten is ongewijzigd overgenomen uit de meerjarenraming bij de Programmabegroting 2019. Enkele uitgangspunten die zijn aangepast en/of waarbij ontwikkelingen te melden zijn, lichten wij bij de betreffende onderdelen nader toe.

Aantallen woningen en inwoners

Toename aantal woningen:

In deze Kadernota is evenals in de Programmabegroting 2019 een gemiddeld aantal nieuwbouwwoningen van 175 per jaar gehanteerd. Op basis van de monitor van de afgelopen jaren, de opleveringen en de woningbouwplannen in voorbereiding is besloten om het aantal vooralsnog op 175 te handhaven. Mogelijk dat door de opgenomen ambitie in het coalitieakkoord, het streven naar een versnelde uitvoering, in een van de volgende P&C-documenten het aantal verhoogd kan worden.

Toename aantal inwoners:

Ook is voor de toename van de aantallen woningen en inwoners het ongewijzigde verhoudingscijfer 1 : 2 toegepast. Per nieuwe woning neemt het aantal inwoners dus gemiddeld met 2 toe. Dit is per jaar $2 \times 175 = 350$ (was voorheen dus $2 \times 125 = 250$).

Op de volgende bladzijde treft u het cijfermatige deel van deze meerjarenraming aan en op de pagina's daarachter korte toelichtingen op de diverse onderdelen.

Meerjarenraming 2020-2023 (versie Kadernota 2020)

Meerjarenperspectief 2020-2023	2020 (€)	2021 (€)	2022	2023
I. Nadelen (-):				
1. Afval/riolering: 100% kostendekkend	0	0	0	0
2. Financiële ruimte voor afwijking nullijn	-138.000	-138.000	-138.000	-138.000
3. Van de nullijn uitgezonderde onderdelen:				
a. Ontwikkeling Personeelsbudget:				
- jaarlijkse verhoging premies e.d. gemiddeld 2,5%.	-532.000	-545.000	-558.000	-571.000
- verhoging fte's obv aantal inwoners/Berenschot	-222.000	-222.000	-222.000	-222.000
- verhoging salarisbudget gerelateerde uitgaven (3%)	-23.000	-23.000	-23.000	-23.000
- verhoging loonkosten/vergoedingen bestuur	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
Subtotaal onderdeel 3-a	-791.000	-804.000	-817.000	-830.000
b. Toename bijdragen aan samenwerkingsverbanden	-350.000	-100.000	-100.000	-100.000
c. Netto lasten toename aantal WWB-ers	pm	pm	pm	pm
4. Afbouw voordeel verkoop preferente aandelen Vitens	-5.000	-5.000	0	0
5. Afbouw opbrengst Precariobelasting Nutsbedrijven	-265.000	-265.000	0	0
Belangrijke ontwikkelingen:				
6. Sociaal Domein				
a Lastenontwikkeling uitvoering Sociaal Domein	-3.100.000	0	0	0
b.Taakstellingen Sociaal Domein	0	500.000	500.000	500.000
c. Inzet Algemene Reserve	3.100.000	-500.000	-500.000	-500.000
7. Financiële effecten invoering Omgevingswet	pm	pm	pm	pm
Totaal nadelen	-1.549.000	-1.312.000	-1.055.000	-1.068.000
II. Voordelen (+):				
1. Algemene Uitkering:				
Bruto toename (vrij besteedbare) algemene uitkering	2.302.000	1.772.000	1.838.000	1.946.000
AF: - loon- en prijscompensatie (excl. P-budget +samenw.)	-175.000	-44.000	-17.000	0
totaal onderdeel II-1 algemene uitkering	2.127.000	1.728.000	1.821.000	1.946.000
2. Netto toename OZB-opbrengst door nieuwbouw minus korting inkomstenmaatstaf algemene uitkering	16.000	16.000	16.000	16.000
3. Financiële ruimte door vrijvallende kapitaallasten minus jaarlijkse raming post onvoorzien	133.000	-8.000	-62.000	24.000
4. Aframing budget onderwijs en arbeidsmarkt	15.000	0	0	0
Totaal voordelen	2.291.000	1.736.000	1.775.000	1.986.000
Subtotalen voor- en nadelen	742.000	424.000	720.000	918.000
Af: lasten bestaande PNL-posten 2020-2022 (incl. mutaties)	-364.000	-374.000	-201.000	-177.000
Af: lasten nieuwe PNL-posten 2020-2023	-981.000	-418.000	-70.000	-787.000
Af: 2022 en 2023 stelpost (aanvulling tot € 250.000)			0	0
Bij: consequenties tariefsaanpassingen:				
a. OZB 2,5% (alleen in 2020, in 2021 t/m 2023 1,5%)	178.000	108.000	109.000	110.000
b. Diverse leges en overige heffingen 2,5% (idem als bij a.)	27.000	16.000	16.000	16.000
Doorwerking begrotingsoverschot/-tekort jaar ervoor	1.248.000	850.000	606.000	1.180.000
Overschot/Tekorten (-)	850.000	606.000	1.180.000	1.260.000

I. Toelichting op de verwachte **nadelen** (zie corresponderende nummers in meerjarenraming)

1. Afval/riolering, 100% dekking

Geen nadere toelichting.

2. Voor afwijking nullijn maximaal € 138.000 per jaar beschikbaar

De nullijn houdt kort gezegd in dat er geen verhoging van begrotingsramingen plaatsvindt door prijsstijging en areaaluitbreiding (toename woningen/inwoners, onderhoudsbestanden wegen, plantsoenen, etc.). In deze gemeente wordt al jaren bij het opstellen van de begroting voor een deel van de ramingen de nullijn gehanteerd en is slechts een beperkte afwijking van die nullijn toegestaan. Met ingang van begrotingsjaar 2005 is in het kader van bezuinigingen het totaalbedrag voor de afwijking van de nullijn door de raad al verlaagd van € 550.000 naar € 275.000. Vervolgens is naar aanleiding van de operatie Schatgraven dit resterende bedrag met ingang van 2011 nogmaals gehalveerd en vastgesteld op maximaal € 138.000 per jaar. Een aantal onderdelen is van de nullijn uitgezonderd (verhogingen van deze onderdelen hoeven dus niet ten laste van de € 138.000), zoals:

1. hogere bijdragen aan samenwerkingsverbanden;
2. hogere netto lasten sociale uitkeringen in brede zin;
3. verhoging van de salariskosten op basis van nieuwe CAO, e.d.

Jaarlijks wordt bij de aanlevering van begrotingsgegevens aan de budgethouders gevraagd om prijsverhogingen en extra kosten van areaaluitbreiding zoveel mogelijk op te vangen binnen eigen budgetten. Op deze wijze vindt er jaarlijks organisatiebreed dus al een heroverwegings- / efficiencyoperatie plaats op de exploitatiebegroting, waardoor prijsstijgingen en extra kosten van areaaluitbreiding over een deel van het gemeentebudget worden opgevangen.

3. Van de nullijn uitgezonderde onderdelen:

a. Ontwikkeling Personeelsbudget

In de Programmabegroting 2019 is voor de jaarlijkse verhoging van de premies ed. uitgegaan van 2,5% op basis van de loon- en prijsontwikkeling waar het rijk de komende jaren vanuit gaat. Dit percentage is in deze meerjarenraming ongewijzigd gebleven. Met ingang van de Kadernota 2019 is de verhoging van het aantal fte's op basis van het aantal inwoners / Berenschot bepaald op 3,5 fte per jaar. Ook dit aantal is niet gewijzigd.

b. Toename bijdragen aan samenwerkingsverbanden

Dit betreffen hogere bijdragen aan samenwerkingsverbanden voornamelijk door toename van de aantallen inwoners. Ook wordt hierbij altijd rekening gehouden met een indexering van de bijdragen door de samenwerkingsverbanden. Vanaf de Kadernota 2019 is dit percentage verhoogd van 1,5% naar 2% vanwege de verwachte loon- en prijsontwikkeling. Van een aantal grote samenwerkingsverbanden (bijv. VGGM en ODRA) is voor 2020 uitgegaan van het bedrag in de meerjarenbegroting van het samenwerkingsverband.

c. WWB en overige sociale uitkeringen

Bij het opstellen van deze meerjarenraming is het uitgangspunt gehandhaafd dat een eventuele stijging van de uitkeringslasten in de komende jaren volledig kan worden opgevangen door een hogere algemene uitkering (door het hogere aantal uitkeringsgerechtigden) en door een stijging van het te ontvangen Rijksbudget.

4. Afbouw voordeel verkoop preferente aandelen NV Vitens

De preferente aandelen die de gemeente had van Vitens zijn eind 2005 verkocht aan deze NV. De opbrengst zal aan de gemeenten in 15 jaarlijkse termijnen worden uitbetaald (via een leningconstructie). Naast de te ontvangen jaarlijkse aflossing, ontvangt de gemeente een jaarlijkse rentevergoeding over het nog niet afgeloste deel. De eerste uitbetaling heeft plaatsgevonden in 2007. Deze jaarlijkse inkomst neemt jaarlijks af met ongeveer € 5.000 (rente over afgeloste deel voorgaand jaar). In 15 jaar zal Vitens de hele lening hebben afgelost en zullen de inkomsten hiervan dus geheel zijn afgebouwd. De laatste aflossing vindt plaats in 2021.

5. Afbouw precariobelasting nutsbedrijven

Door een besluit van het Rijk is de heffingsmogelijkheid van de precariobelasting nutsbedrijven per 1-1-2022 beëindigd. In de begroting 2017 is een structurele opbrengst geraamd van € 1.060.000. Met ingang van de begroting 2022 moet deze raming dus tot nul zijn afgebouwd. Er is gekozen voor een stapsgewijze verlaging van de geraamde opbrengst. Vanaf 2018 t/m 2021 wordt de raming jaarlijks met € 265.000 verlaagd. In die jaren zal de werkelijke opbrengst ca. € 2,7 miljoen bedragen. De hogere werkelijke opbrengst wordt in deze overgangsjaren rechtstreeks toegevoegd aan de algemene reserve.

Zie ook het overzicht met de ontwikkeling van de algemene reserve. In onderstaand staatje is samengevat om welke bedragen het jaarlijks gaat.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
a. Struct. raming in begroting	1.060.000	795.000	530.000	265.000	0	0
b. Werkelijke opbrengst	2.700.000	2.700.000	2.700.000	2.700.000	2.700.000	0
Toevoeging aan AR (b-a)	1.640.000	1.905.000	2.170.000	2.435.000	2.700.000	0

6. Sociaal Domein

Zie toelichting hierover in het hoofdstuk van het financiële kader.

7. Financiële effecten invoering Omgevingswet

Met ingang van 2021 geldt de nieuwe Omgevingswet. Omdat op dit moment nog niet duidelijk is wat dat voor financiële consequenties heeft voor de gemeente Overbetuwe, is een pm-post opgenomen.

II. Toelichting op de verwachte voordelen (zie corresponderende nummers in meerjarenramingen)

1. Algemene uitkering gemeentefonds

De ramingen van de Algemene Uitkering (AU) zijn gebaseerd op de september- en decembercirculaire 2018. De mutaties ten de bedragen die waren opgenomen in de Programmabegroting 2019 (op basis van de meicirculaire 2018) zijn heel beperkt. In totaal komt de AU in de periode 2020-2022 ca. € 0,1 miljoen lager uit dan waar in de Programmabegroting 2019 vanuit was gegaan. Eind mei / begin juni 2019 zal de meicirculaire 2019 verschijnen. De consequenties van die circulaire zullen (zoals te doen gebruikelijk) worden verwerkt in de Programmabegroting 2020.

2. Toename netto OZB-opbrengsten door nieuwbouw (na aftrek korting inkomstenmaatstaf algemene uitkering)

De extra inkomsten wegens nieuwbouw zijn wat hoger dan de kortingen die het rijk toepast op de algemene uitkering via de inkomstenmaatstaf. Per saldo ontstaan er dus (relatief geringe) voordelen op deze onderdelen t.g.v. nieuwbouw.

3. Financiële ruimte door vrijval kapitaallasten, na aftrek nieuwe posten onvoorzien

Op dit onderdeel wordt de financiële ruimte geraamd die ontstaat doordat de boekwaarden van investeringen afnemen door jaarlijkse afschrijving (lagere rente en bij geheel wegvallen boekwaarde tevens vrijval afschrijvingsdeel). Aan de andere kant wordt er jaarlijks een bedrag voor "onvoorzien" geraamd in de begroting van ruim € 50.000 om kapitaallasten van nieuwe (onvoorzien) investeringen te dekken. Deze jaarlijkse raming van onvoorzien wordt in mindering gebracht op het voordeel van de vrijvallende kapitaallasten.

4. Aframing budget onderwijs en arbeidsmarkt

In de begroting is hiervoor een structureel budget opgenomen van € 20.000. Dit kan structureel worden verlaagd tot € 5.000.

Overige mutaties:

Programma Nieuwe Lasten (PNL)

Onder dit onderdeel zijn de geraamde structurele lasten opgenomen uit het PNL met de bestaande posten uit de Programmabegroting 2019 en uit het PNL met nieuwe posten.

Extra opbrengsten tariefsverhogingen

In de meerjarenraming van de Programmabegroting 2019 was nog uitgegaan van een tariefsverhoging van o.a. de OZB en leges van gemiddeld 1,5% per jaar. Gelet op het huidige hogere inflatiepercentage is in deze meerjarenraming in jaarschijf 2020 een verhoging van 2,5% opgenomen. In de jaren 2021 t/m 2023 is het percentage nog wel gehandhaafd op 1,5%.

Doorwerking begrotingssaldi

Het eindsaldo van een voorgaande jaarschijf is in deze meerjarenraming steeds verwerkt in het saldo van de volgende jaarschijf (structurele doorwerking).

Bijlage III Prognose Algemene Reserve per 20 mei 2019

Gehanteerde uitgangspunten:

- Jaarlijks begrotingsoverschot afgestemd op de meerjarenraming van bijlage II
- Al rekening gehouden met de de nieuwe posten op het PNL 2020-2023
- Overschrijding SD periode 2020 t/m 2023 ten laste van de AR waarbij met ingang 2021 een jaarlijkse ombuiging van € 0,5 miljoen is opgenomen.
- Hogere opbrengst Precariobelasting toegevoegd aan AR

Werkelijk saldo 31-12-2018 voor resultaatbestemming	20.751.107
Onttrekking nadelig saldo jaarrekening 2018	-1.416.131
Verwacht saldo 1-1-2019	19.334.976
Verwacht nadelig begrotingssaldo 2019 o.b.v. TR2 - 2019	-429.000
<u>Onttrekkingen:</u>	
- (eenmalige) begrotingsposten 2019	0
- adm. en begrotingswijzigingen 2019 t/m raad mei 2019	-1.244.412
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2019	-1.267.872
- restanten van onttrekk. o.b.v. adm. en begr.wijz. van voor 2019 (schatting)	-400.000
<u>Stortingen:</u>	
- (eenmalige) begrotingsposten 2019	7.145
- voorschot verwachte winstuitkering GEM Westeraam	4.013.000
- vrijval bestemmingsreserve precario	1.746.000
- hogere opbrengst Precariobelasting dan raming (zit al verwerkt in saldo 2019)	0
Verwacht saldo 1-1-2020	21.759.837
Verwacht begrotingsoverschot 2020	850.000
<u>Onttrekkingen:</u>	
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2019	-1.267.871
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2020	-328.120
- 50% van PNL-bedrag nieuwe posten jaarschijf 2020	-454.234
- dekking tekort Sociaal Domein jaarschijf 2020	-3.100.000
<u>Stortingen:</u>	
- verwacht saldo grondcompl. PwMG-Zuid -/- risico (260.000 -/- 0)	260.000
- verwacht saldo grondcompl. Elst Zuid -/- risico (84.000 -/- 10.000)	74.000
- restant verwachte winstuitkering GEM Westeraam na aftrek VPB	486.000
- hogere opbrengst Precariobelasting dan raming (2,7 mln -/- 265.000)	2.435.000
Verwacht saldo 1-1-2021	20.714.612
Verwacht begrotingsoverschot 2021	606.000
<u>Onttrekkingen:</u>	
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2020	-328.119
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2021	-14.500
- 50% van PNL-bedrag nieuwe posten jaarschijf 2020	-454.233
- 50% van PNL-bedrag nieuwe posten jaarschijf 2021	-290.834
- dekking tekort Sociaal Domein jaarschijf 2021	-2.600.000
<u>Stortingen:</u>	
- verwacht saldo grondcompl. Steenbeekstraat -/- risico (70.000 -/- 0)	70.000
- hogere opbrengst Precariobelasting dan raming (2,7 mln -/- 0)	2.700.000
Verwacht saldo 1-1-2022	20.402.926
Verwacht begrotingsoverschot 2022	1.180.000
<u>Onttrekkingen:</u>	
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2021	-14.500
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2022	-13.500
- 50% van PNL-bedrag nieuwe posten jaarschijf 2021	-290.833
- 50% van PNL-bedrag nieuwe posten jaarschijf 2022	-153.334
- dekking tekort Sociaal Domein jaarschijf 2022	-2.100.000
<u>Stortingen:</u>	
-	
Verwacht saldo 1-1-2023	19.010.759
Verwacht begrotingsoverschot 2023	1.260.000
<u>Onttrekkingen:</u>	
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2022	-13.500
- 50% van PNL-bedrag bestaande posten jaarschijf 2023	0
- 50% van PNL-bedrag nieuwe posten jaarschijf 2022	-153.333
- 50% van PNL-bedrag nieuwe posten jaarschijf 2023	-7.500
- dekking tekort Sociaal Domein jaarschijf 2023	-1.600.000
<u>Stortingen:</u>	
-	
Verwacht saldo 31-12-2023	18.496.426

Bijlage IV Voorwaarden voor inzet surplus Algemene Reserve

Voor de komende vier jaar maakt de toezichthouder het mogelijk om onder voorwaarden het surplus van de algemene reserve in te zetten zonder deze aan te merken als incidentele baat.

Voorwaarden hiervoor zijn:

- a. Geldt alleen voor het deel dat niet nodig is om de geïntariseerde risico's op te vangen.
- b. Het benodigde bedrag moet al daadwerkelijk gerealiseerd/beschikbaar zijn in de AR.
- c. Voor de inzet van de middelen is een expliciet raadsbesluit (kan als onderdeel van het vaststellingsbesluit van de begroting) noodzakelijk
- d. Voor de onttrekking wordt een afzonderlijke bestemmingsreserve gevormd.
- e. Na het besluit kan de jaarlijkse inzet van de algemene reserve niet meer verhoogd worden
- f. Het besluit kan ook niet verlengd/doorgeschoven worden
- g. De jaarschijven in de mjb waar de inzet van de AR niet meer nodig is, moet structureel in evenwicht zijn. Het opnemen van een taakstelling maakt dit niet voldoende aannemelijk!
- h. Er is een adequate methodiek van risicomanagement
- i. Het in de bestemmingsreserve gestorte bedrag maakt geen onderdeel meer uit van de weerstandscapaciteit.

Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Postbus 11
6660 AA Elst
telefoon 14 0481
fax (0481) 372 482

info@overbetuwe.nl
www.overbetuwe.nl

gemeente **Overbetuwe**

